

**Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΠΑΜΙΣΟ ΠΟΤΑΜΟ ΔΗΜΩΝ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

**ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΜΠΟΥΛΕΣ ΙΩΑΝΝΗΣ**

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή σελ. 1

Μέρος Α <<Η υφιστάμενη κατάσταση στην περιοχή μελέτης>>

Κεφάλαιο 1^ο : Η διοικητική ταυτότητα των Δήμων της περιοχής μελέτης σελ. 8

Κεφάλαιο 2^ο: Δημογραφικά χαρακτηριστικά των δήμων της περιοχής μελέτης σελ. 26

Κεφάλαιο 3^ο : Οικονομικά χαρακτηριστικά των δήμων της περιοχής μελέτης

Α. Αριθμός επιχειρήσεων και απασχόληση σελ. 35

Β. Γεωγραφικά χαρακτηριστικά και χρήσεις γής σελ. 42

Γ. Γεωργική παραγωγή σελ. 50

Δ. Συνεταιρισμοί σελ. 53

Κεφάλαιο 4^ο : Τεχνική υποδομή των δήμων της περιοχής μελέτης

1. Υδρευση σελ. 59

2. Αποχέτευση σελ. 62

3. Οδικό δίκτυο σελ. 66

4. Διαχείριση απορριμμάτων σελ. 71

5. Προστασία περιβάλλοντος σελ. 75

Κεφάλαιο 5^ο: Κοινωνική υποδομή των δήμων της περιοχής μελέτης

1. Υγεία σελ. 85

2. Παιδεία σελ. 88

3. Πολιτισμός σελ. 95

3.1 Αρχαιολογικοί χώροι σελ. 110

4. Αθλητισμός σελ. 114

Μέρος Β <<Προτάσεις για την ανάπτυξη των Δήμων της περιοχής μελέτης>>

Παράρτημα

Βιβλιογραφία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A) Γενικά

Πολλά στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διατυπώνουν το παρακάτω ερώτημα:

Πώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να διεκπεραιώσει τον αναπτυξιακό της ρόλο κάτω από το σημερινό θεσμικό πλαίσιο;

Μια συνηθισμένη απάντηση στο ερώτημα είναι τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα.

Ένας από τους κύριους λόγους για την κατάρτιση ενός Τ.Α.Π. είναι η αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων μιας περιοχής. Στους περιορισμένους πόρους συμπεριλαμβάνονται: οι άνθρωποι, το κεφάλαιο και οι φυσικοί πόροι. Στην προσπάθεια για αξιοποίηση λαμβάνονται υπ' όψιν και οι κάθε είδους περιβαλλοντικοί περιορισμοί.

Σήμερα μια περιοχή μπορεί να αποκτήσει και να διατηρήσει μια αυτοτροφοδοτούμενη αναπτυξιακή πορεία με την άνοδο του γνωστικού επιπέδου του πληθυσμού της, την αποδοτική χρήση των νέων τεχνολογιών, την οργάνωση που θα ανταποκρίνεται σε όλα αυτά και θα ευνοεί την ανάπτυξη των τμημάτων εκείνων της κοινωνίας που, παρά τη δυναμική τους, βρίσκονται σήμερα παραγκωνισμένα σε δομές χαμηλής ή μηδενικής παραγωγικότητας.

Αυτή την αναπτυξιακή πορεία έχει στόχο να βοηθήσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, μέσα από την εκπόνηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

Το Τ.Α.Π. δεν δίνει απάντηση σε κάθε πρόβλημα που απασχολεί ένα δήμο. Ιεραρχεί όμως προβλήματα και καθορίζει προτεραιότητες. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται δυνατή η αποτελεσματική αντιμετώπιση τους.

Σημαντική επίσης είναι η συμβολή ενός Τ.Α.Π. στο συντονισμό διάφορων φορέων για την επίλυση σημαντικών προβλημάτων. Σε αρκετές περιπτώσεις κοινά προβλήματα απασχολούν πολλούς όμορους δήμους και η αντιμετώπισή τους επιβάλλεται να γίνει συντονισμένα από όλους τους ενδιαφερομένους φορείς. Μονομερείς ενέργειες όχι μόνο δεν επιλύουν τα προβλήματα αυτά αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις τα περιπλέκουν, κάνοντας ακόμη δυσκολότερη την επίλυσή τους.

Το Τ.Α.Π., ωστόσο δεν εξαντλείται στη σύνταξη μιας απλής αναπτυξιακής μελέτης. Περιλαμβάνει τόσο τη φάση της διάγνωσης και του σχεδιασμού όσο και τη φάση της υλοποίησης και αξιολόγησης. Είναι ένα σύνολο διαδικασιών, τεχνικών, κοινωνικών, πολιτικών, που θέτει σε λειτουργία μηχανισμούς λήψης αποφάσεων και αξιοποίησης του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού. Οι διαδικασίες αυτές λειτουργούν παλινδρομικά, βελτιώνοντας την ποιότητα, ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του προγραμματισμού. Το Τ.Α.Π. λοιπόν εξελίσσεται σε μια διαρκή διαδικασία παρέμβασης για την διαμόρφωση των αναπτυξιακών τάσεων της περιοχής.

Βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος είναι :

- ❖ Η στήριξη στην τοπική πραγματικότητα. Η τοπική ανάπτυξη προϋποθέτει ότι λαμβάνονται υπόψη οι συγκεκριμένες ανάγκες της περιοχής και δεν εφαρμόζονται ήδη έτοιμες λύσεις. Οι πολιτικές που επιλέγονται έχουν σαν στόχο τη στήριξη και ανάπτυξη των Τοπικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στα πλαίσια που διαμορφώνονται από την συναίνεση των Τοπικών φορέων.
- ❖ Η καλλιέργεια της πεποίθησης στους τοπικούς φορείς ότι είναι ικανοί να αναλάβουν το σχεδιασμό της ανάπτυξης της περιοχής τους. Τότε

μόνο η κινητοποίηση των Τοπικών φορέων για την υλοποίηση ενός Τ.Α.Π. μπορεί να είναι ουσιαστική.

- ❖ Η ανάπτυξη κοινωνικού διαλόγου, συναίνεσης και συνεργασίας των Τοπικών φορέων. Η επιτυχία ενός Τ.Α.Π. εξαρτάται κυρίως από τη συλλογική υιοθέτηση και υποστήριξη του.
- ❖ Η συνεχής συνεργασία με κεντρικούς φορείς για το συντονισμό με ευρύτερα προγράμματα, για την αξιοποίηση της ειδικής γνώσης και εμπειρίας τους και για την παραγωγική Τοπική εκμετάλλευση πόρων που διαθέτουν αυτοί οι φορείς.

Η δομή της εργασίας λαμβάνει υπ' όψιν τον ευρύτερο οικονομικό και κοινωνικό χώρο .Για το λόγο αυτό επιλέχθηκε η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης κατά τομέα και όχι κατά δήμο. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύονται τα προβλήματα και οι δυνατότητες για την περιοχή μελέτης , ανεξάρτητα από τη διοικητική διαίρεση κατά δήμους.

Με εξαίρεση την πόλη της Μεσσήνης τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα όλων των δήμων έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά .Οι μεταξύ τους αποστάσεις δεν είναι απαγορευτικές για την διερεύνηση τρόπων & μεθόδων διαδημοτικής συνεργασίας, η οποία θα βελτιώσει σημαντικά την σημερινή κατάσταση στην περιοχή.

Θεωρούμε λοιπόν ότι η σύνταξη και η υλοποίηση του Τ.Α.Π. για τους έξι παραποτάμιους δήμους του Παμίσου πρέπει να στηρίζεται στις ανάγκες των δημοτών τους, χωρίς να είναι αποκομμένο από την καθημερινή ζωή της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να εντάσσεται μέσα στα πλαίσια του γενικότερου προγραμματισμού για την ευρύτερη περιοχή του κάμπου της Μεσσηνίας, αλλά και ολόκληρου του νομού κατ' επέκταση.

B) Σκοποί του Τ.Α.Π.

Ένα Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, με βάση τη διάγνωση των προβλημάτων της περιοχής την οποία αφορά έχει τους εξής σκοπούς:

- ❖ Να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής (τοπικοί φυσικοί πόροι, αποκτημένες δεξιότητες π.χ. στη βιοτεχνία, οικοτεχνία, επιστημονικό δυναμικό).
- ❖ Να εκμεταλλευτεί τις τοπικές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- ❖ Να αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες και να εκσυγχρονίσει τον εγκατεστημένο στην περιοχή παραγωγικό εξοπλισμό.
- ❖ Να διευρύνει την παραγωγική βάση της τοπικής οικονομίας.
- ❖ Να αυξήσει την απασχόληση και τα εισοδήματα των κατοίκων, μειώνοντας έτσι την ανεργία και συμβάλλοντας στην ομαλότερη κατανομή του εισοδήματος.
- ❖ Να βελτιώσει τον τομέα των υπηρεσιών και του κοινωνικού εξοπλισμού.
- ❖ Να συνυπολογίσει στις επιλογές και στις προτάσεις του τον παράγοντα περιβάλλον.

Γ) Μεθοδολογία εκπόνησης του Τ.Α.Π.

Στόχος της εργασίας μας είναι η διαμόρφωση του μεθοδολογικού πλαισίου με τέτοιο τρόπο, ώστε κάθε φάση να αλληλοτροφοδοτείται, να εμπλουτίζεται και να εξειδικεύεται ανάλογα με τις ανάγκες που προέκυπταν κατά την καταγραφή της μελέτης. Η εκπόνηση της μελέτης του Τ.Α.Π. εξελίχθηκε σε τρεις φάσεις :

Στην **πρώτη φάση** έγινε μια σύντομη καταγραφή και επεξεργασία γενικών στατιστικών στοιχείων και πληροφοριών για την περιοχή

μελέτης. Η ανάλυση και αξιολόγηση του υλικού αυτού οδήγησε στη διαμόρφωση των πρώτων γενικών εκτιμήσεων για την περιοχή και τον καθορισμό των βασικών αξόνων παρέμβασης.

Στα πλαίσια της πρώτης φάσης πραγματοποιήσαμε επαφές με διάφορους φορείς, οργανισμούς και κρατικές υπηρεσίες, με στόχο την καλύτερη ενημέρωση και πληροφόρηση για τα προβλήματα των έξι δήμων της περιοχής μελέτης μας.

Στη **δεύτερη φάση**, ύστερα από τον καθορισμό των βασικών αξόνων παρέμβασης έγινε επεξεργασία των αξόνων με ανάλυση ειδικών ζητημάτων και προτάσεις.

Στη φάση αυτή, πραγματοποιήσαμε συναντήσεις με τους δήμαρχους της περιοχής, προέδρους και μέλη πολιτιστικών συλλόγων, τους προέδρους των συνεταιρισμών, αθλητικών συλλόγων από τους οποίους πήραμε συνεντεύξεις και συμπληρώσαμε ερωτηματολόγια με σκοπό να δούμε τις προτάσεις των ίδιων φορέων που ζουν στη περιοχή. Παράλληλα επιζητήσαμε να δούμε το βαθμό ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων στα συγκεκριμένα προβλήματα της περιοχής.

Τέλος, στην **τρίτη φάση** έγινε επεξεργασία και διατύπωση του προγράμματος δράσης με την εξειδίκευση των προτάσεων, την ιεράρχηση των απαιτούμενων έργων και παρεμβάσεων, τις πιθανές πηγές χρηματοδότησης τους και τους προτεινόμενους φορείς, υλοποίησης και λειτουργίας των έργων.

Δ) Διαδικασίες εκπόνησης και φορείς υλοποίησης

Για να μην αποτελέσει το Τ.Α.Π. μια συνηθισμένη αναπτυξιακή μελέτη που θα αρκестεί στη θεωρητική αντιμετώπιση των προβλημάτων, θα πρέπει να οργανωθούν οι φορείς, μέσα από τους οποίους θα γίνει

δυνατή η υλοποίηση των αποφάσεων που θα ληφθούν. Θεωρούμε ότι η υλοποίηση του συγκεκριμένου Τ.Α.Π. θα είναι δυνατή μόνο όταν στηριχτεί στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα το Τ.Α.Π. θα πρέπει να στηριχτεί:

A. Στις Δημοτικές Αρχές της περιοχής και στις υπηρεσίες του δήμου (Τεχνικές, Διοικητικές και Οικονομικές) και στις Δημοτικές Επιτροπές.

B. Στα Τοπικά Συμβούλια και στους λοιπούς τοπικούς φορείς (Αθλητικοί – Πολιτιστικοί – Επαγγελματικοί Σύλλογοι)

Γ. Σε ομάδες πρωτοβουλίας ατόμων που πιθανών θα θέλουν να δραστηριοποιηθούν γύρω από ένα σημαντικό θέμα η γύρω από το πρόγραμμα συνολικά.

Δ. Σε πιθανούς άλλους νέους φορείς που θα αναλάβουν τη στήριξη και προώθηση του Τ.Α.Π.

Γενικός στόχος ενός Τ.Α.Π. είναι η διερεύνηση των δυνατοτήτων μιας περιοχής ώστε να δοθούν τεκμηριωμένες απαντήσεις στα τοπικά προβλήματα, προωθώντας κάποιες λύσεις που συντελούν άμεσα στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση της περιοχής. Οι αναπτυξιακοί στόχοι εντάσσονται στο βαθμό που αυτοί είναι πραγματοποιήσιμοι σύμφωνα με το ευρύτερο οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο. Το πλαίσιο αυτό έχει καθορισθεί για το σύνολο της χώρας και της ευρύτερης περιφέρειας, όπου εντάσσεται η περιοχή.

Ειδικότερα το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα στοχεύει:

- ❖ Στην ευαισθητοποίηση των τοπικών φορέων γύρω από το θέμα του σχεδιασμού της τοπικής ανάπτυξης, ώστε να εκφράσουν έμπρακτα την δική τους βούληση και σκέψη.
- ❖ Στην ενίσχυση της διαδημοτικής συνεργασίας. Το πρόγραμμα πρέπει να προάγει το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των Ο.Τ.Α. που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή όπου ανήκει η μελέτη.

- ❖ Στην παρουσίαση ολοκληρωμένων προγραμμάτων. Οι τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες πρέπει να προωθούν μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων εφόσον πρώτα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι πιθανές επιπτώσεις (κοινωνικές, οικονομικές, οικολογικές κ.α.)
- ❖ Στην ανασυγκρότηση του τοπικού κοινωνικού και παραγωγικού ιστού.
- ❖ Στη προστασία του περιβάλλοντος.
Οι γενικοί αυτοί στόχοι θα εξειδικευθούν σε επιμέρους επιχειρησιακούς στόχους. Με βάση αυτούς εντοπίζονται τα έργα και οι ρυθμίσεις που εντάσσονται στο πρόγραμμα.
- ❖ Έτσι, πιο συγκεκριμένα, στόχοι του συγκεκριμένου Τ.Α.Π. μπορούν να θεωρηθούν:
- ❖ Η εξυγίανση και βελτίωση της ποιότητας περιβάλλοντος της περιοχής και πιο συγκεκριμένα, του ποταμού Παμίσου.
- ❖ Η τόνωση της περιοχής, με την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας από μέρους της δημοτικής αρχής και από τους ιδιώτες.
- ❖ Η αξιοποίηση του μεγάλου αρχαιολογικού πλούτου που βρίσκεται στην περιοχή. Αρχαιοτήτων που καταλαμβάνουν ευρύ φάσμα, από τη Μυκηναϊκή εποχή έως τα Βυζαντινά χρόνια.
- ❖ Η συμμετοχή του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας στις αναπτυξιακές ενέργειες της περιοχής (οικονομικές, διοικητικές, αγροτικές) με αμοιβαία και για τις δυο πλευρές κέρδη, σε πολλούς τομείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Α. Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Ο δήμος Ανδρούσας αποτελείται στην σημερινή του μορφή, ύστερα από την εφαρμογή του νομοσχεδίου Ι .Καποδίστρια από τα εξής δημοτικά διαμερίσματα:

- α)Ανδρούσα, με τον οικισμό Βασιλάδα .
- β)Αμφιθέα.
- γ)Ελληνοεκκλησιά.
- δ)Ένα ,με τον οικισμό Καλαμαρά.
- ε)Καλογερόρραχη.
- στ)Μαγγανιακό.
- ζ)Πολύλοφος.

Ο δήμος και οι υπηρεσίες που στεγάζονται σε κτίριο στο δ.δ. Ανδρούσας. Στο ισόγειο στεγάζεται και το αστυνομικό τμήμα. Δεν δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα, αλλά δρομολογούνται άμεσα έργα για την ανάπλαση του χώρου, γύρω από το δημαρχείο και τα έργα συντήρησης του κτιρίου.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου είναι:

- α) Διοικητική : ασχολείται με θέματα διοίκησης
- β) Οικονομική : η οποία ασχολείται με την διαχείριση των οικονομικών θεμάτων του δήμου
- γ) Τεχνική : η οποία ασχολείται με εκπόνηση ή επίβλεψη μελετών και με την επίβλεψη των έργων που πραγματοποιούνται στο δήμο
- δ) Ύδρευση : ασχολείται με τον τομέα της ύδρευσης. Υπάρχει ειδικό προσωπικό το οποίο επανδρώνει ειδικά διαμορφωμένο και εξοπλισμένο όχημα το οποίο ασχολείται με το δίκτυο ύδρευσης και κατ' επέκταση άρδευσης
- ε) Καθαριότητας : η οποία ασχολείται με θέματα καθαριότητας του δήμου
- ς) Φωτισμού : η οποία ασχολείται με τον φωτισμό.

Απασχολούνται 10 μόνιμοι υπάλληλοι. Οι υπηρεσίες που παρέχει ο δήμος βρίσκονται σε ικανοποιητικό επίπεδο. Ήδη προβλέπεται και έχει εγκριθεί η χρηματοδότηση ειδικού προγράμματος 5 εκατομμυρίων δραχμών το οποίο θα ασχολείται με την αξιολόγηση των υπαλλήλων. Η αξιολόγηση αφορά την παρούσα παροχή υπηρεσιών στους δημότες, την αξιολόγηση τους, κατ' επέκταση την αναβάθμισή τους, για να γίνει όσο καλύτερη και αμεσότερη μπορεί. Αν και οι υπηρεσίες και οι παροχές τους είναι ικανοποιητικές, εντοπίζονται κάποιες ελλείψεις οι οποίες μπορούν και πρέπει να αντιμετωπιστούν με προσλήψεις νέου προσωπικού. Συγκεκριμένα στους τομείς της ύδρευσης, φωτισμού και καθαρισμού. Στην υπηρεσία ύδρευσης, την οποία αναφέραμε πριν, οι

υπάλληλοι που εργάζονται δεν είναι μόνιμοι. Η σύμβαση τους είναι περιορισμένου χρόνου και δημιουργούνται προβλήματα που θα μπορούσαν να αποφευχθούν. Παρ'όλες τις ελλείψεις παρέχονται πρωτότυπες υπηρεσίες στους δημότες, όπως εξυπηρέτηση στο σπίτι για έγγραφα του δήμου, αλλά και διεκπεραίωση υποθέσεων όπως π.χ. επιδοτήσεις για τους δημότες που αδυνατούν να τις διεκπεραιώσουν π.χ. υπερήλικες και αγράμματοι.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Στο δήμο αναλυτικά απασχολούνται 10 μόνιμοι υπάλληλοι και επίσης 2 υπάλληλοι με σύμβαση αορίστου χρόνου, (1 οδηγός απορριματοφόρου και 1 εργάτης καθαριότητας). Υπάρχει επιστημονικό προσωπικό το οποίο έχει προσληφθεί με το νόμο Καποδίστρια. Συγκεκριμένα 3 υπάλληλοι απόφοιτοι ΑΕΙ με ειδικότητες δημόσιας διοίκησης, πολιτικού μηχανικού και οικονομολόγου αντίστοιχα. Δεν υπάρχουν υπάλληλοι απόφοιτοι σχολής ΤΕΙ. Οι ελλείψεις στο δήμο δεν εντοπίζονται στο διοικητικό προσωπικό αλλά περισσότερο στο εργατοτεχνικό προσωπικό, για πιο άρτια επάνδρωση των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου. Υπάρχει διάθεση να προβλεφθούν θέσεις για πρακτική άσκηση για το τμήμα Δ.Μ.Τ.Α. εφόσον κάποιος σπουδαστής εκφράσει ενδιαφέρον.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στο δήμο υπάρχει τεχνικός εξοπλισμός και στις διοικητικές αλλά και στις τεχνικές υπηρεσίες. Αναλυτικά για τις διοικητικές :

α) Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές 7τεμάχια.

β) Εκτυπωτές	5 τεμάχια.
γ) Φωτοτυπικά Μηχανήματα	7 τεμάχια.
δ) Fax	12 τεμάχια.

Σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα υπάρχει φωτοτυπικό και fax για την καλύτερη παροχή υπηρεσιών στους δημότες, όπως π.χ. έγγραφα, διατυπώσεις, ανακοινώσεις.

Ο τεχνικός εξοπλισμός αξιοποιείται πλήρως αν και εντοπίζονται μικρές ελλείψεις όπως π.χ. scanner για καλύτερη μελέτη τοπογραφικών χαρτών για τα έργα τα οποία κάνει ο δήμος και τα επιβλέπει η υπηρεσία του.

Στις άλλες υπηρεσίες εκτός του εξοπλισμένου ημιφορτηγού της υπηρεσίας ύδρευσης υπάρχουν: 1 γκρέϊντερ και 1 λεωφορείο για τις ανάγκες των μαθητών του δήμου, που αντιμετωπίζει την παιδεία ως ένα πολύ κρίσιμο θέμα. Αυτό επιβεβαιώνεται από την μισθώσει ενός ακόμα λεωφορείου μόνιμα. Ο εξοπλισμός αυτός είναι διαθέσιμος για όποιο δήμο θέλει να τον χρησιμοποιήσει και έχει γίνει αρκετές φορές στο παρελθόν. Υπάρχουν σκέψεις για συνεργασία και αξιοποίηση του εξοπλισμού με τους όμορους δήμους.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Ο Δήμος Άριος έχει προκύψει από την συνένωση των παρακάτω κοινοτήτων ,οι οποίες αποτελούν σήμερα τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου και είναι οι εξής :

- Κοινότητα Άριος
- Κοινότητα Αλωνιών
- Κοινότητα Άμμου
- Κοινότητα Ανεμόμυλου

-Κοινότητα Ασπροπουλιάς

- Κοινότητα Αριοχωρίου

Οι υπηρεσίες του δήμου Άριος στεγάζονται σε κτίριο το οποίο βρίσκεται στη κεντρική πλατεία του δ.δ. Άριος.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου είναι :

α) Διοικητική

β) Οικονομική, (δεν λειτουργεί ταμειακή υπηρεσία)

γ) Υπηρεσία Πρασίνου

Η λειτουργία των υπηρεσιών ικανοποιεί τις ανάγκες των δημοτών και δεν υπάρχουν ιδιαίτερες ελλείψεις στο δήμο.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το υπαλληλικό προσωπικό ανέρχεται σε 4 διοικητικούς υπαλλήλους, 1 οικονομολόγο, 1 γεωπόνο και 1 εισπράκτορα. Όλοι οι 7 παραπάνω υπάλληλοι είναι μόνιμοι. Ο οικονομολόγος και ο γεωπόνος έχουν προσληφθεί με τον νόμο "Καποδίστρια" και αποτελούν το επιστημονικό προσωπικό του δήμου. Παρατηρείται η έλλειψη στο δήμο ενός πολιτικού μηχανικού.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στις υπηρεσίες που στεγάζονται στο δημοτικό κατάστημα υπάρχουν:

α) Η/Υ	6 τεμάχια
β) εκτυπωτές	3 τεμάχια
γ) φωτοτυπικό μηχάνημα	1 τεμάχιο
δ) fax	2 τεμάχια

Ο εξοπλισμός κρίνεται ικανοποιητικός αν και αξιοποιείται μερικώς διότι δεν έχει γίνει ακόμη η εγκατάσταση του εσωτερικού δικτύου. Στο δήμο υπάρχουν ακόμη 1 εκσκαφέας-φορτωτής και 1 όχημα 4x4. Ο παρών εξοπλισμός αξιοποιείται πλήρως μέσω διαδημοτικής συνεργασίας με το δήμο Αρφαρών κυρίως με την χρήση κοινών απορριμματοφόρου οχήματος με το δήμο Αρφαρών.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Με το νομοσχέδιο Ι. Καποδίστριας στο Δήμο Αρφαρών ανήκουν τα εξής δημοτικά διαμερίσματα (πρώην κοινότητες):

- Αρφαρά
- Άγριλος
- Άγιος Φλώρος
- Βελανιδιά
- Βρωμόβρυση
- Πήδημα
- Πλατύ
- Σταματινού

Ο δήμος Αρφαρών συστεγάζεται σε διώροφο κτίριο με το τοπικό αστυνομικό τμήμα, το οποίο βρίσκεται στο ισόγειο. Στο κτίριο στεγάζονται οι υπηρεσίες του δήμου και έχει γίνει προεγκατάσταση για

μηχανοργάνωση και λειτουργία χρηστών και λειτουργιών σε δίκτυο. Έχει δρομολογηθεί και η εγκατάσταση καινούργιων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ο Δήμος περιλαμβάνει :

α) Διοικητική Υπηρεσία : Ασχολείται με τα διοικητικά του δήμου.

β) Οικονομική Υπηρεσία : Ασχολείται με τα οικονομικά του δήμου.

γ) Τεχνική Υπηρεσία : Ασχολείται με θέματα τεχνικής φύσης και περιλαμβάνει και την υπηρεσία καθαριότητας.

Τις υπηρεσίες του δήμου επανδρώνουν 9 υπάλληλοι. Οι υπηρεσίες που παρέχουν στους δημότες και η λειτουργία τους ικανοποιεί τις ανάγκες των δημοτών. Εντοπίζονται κάποιες ελλείψεις στον εξοπλισμό κυρίως στον μηχανολογικό, τεχνικό και κτιριακό τομέα (όπως προαναφέραμε). Επίσης παρατηρούνται ελλείψεις σε οικονομικούς πόρους. Οι παραπάνω ελλείψεις προβλέπεται να αντιμετωπιστούν με προσπάθεια από την πλευρά του δήμου για αύξηση των οικονομικών πόρων (εκμετάλλευση χρηματοδοτήσεων).

Η συστέγαση αυτή δημιουργεί κάποια λειτουργικά προβλήματα, στενότητα χώρου τα οποία η δημοτική αρχή πιστεύει ότι θα αντιμετωπιστούν με την μεταστέγαση του αστυνομικού τμήματος, και τη μελλοντική δημιουργία νέου δημαρχείου μέσω Ε.Π.Τ.Α.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο δήμος Αρφαρών απασχολεί συνολικά 9 μόνιμους υπαλλήλους στις 3 υπηρεσίες του και 1 εποχιακό υπάλληλο στον τομέα της καθαριότητας. Δεν εργάζονται συμβασιούχοι υπάλληλοι στο δήμο.

Στο δήμο υπάρχει επιστημονικό προσωπικό, το οποίο έχει προσληφθεί και εργάζεται σύμφωνα με τον νόμο Καποδίστρια. Αναλυτικά υπάρχουν 3 υπάλληλοι απόφοιτοι ΑΕΙ και συγκεκριμένα 1 πολιτικός μηχανικός, 1 απόφοιτος οικονομικής σχολής και 1 απόφοιτος δημόσιας διοίκησης. Δεν εργάζονται στο δήμο Αρφαρών απόφοιτοι σχολών ΤΕΙ.

Στο τεχνικό προσωπικό του δήμου εντοπίζονται ελλείψεις. Αυτό έχει κάποιες επιπτώσεις στην παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες, οι οποίες θα αυξηθούν και θα αναβαθμιστούν ποιοτικά στο άμεσο μέλλον. Η λύση θα δοθεί μελλοντικά με προσλήψεις για την κάλυψη των θέσεων στο μέλλον.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στο δήμο υπάρχουν αναλυτικά :

α) Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	6 τεμάχια
β) Εκτυπωτές	4 τεμάχια
γ) Φωτοτυπικά Μηχανήματα	1 τεμάχιο
δ) Fax	1 τεμάχιο

Η ποσότητα και η ποιότητα του τεχνικού εξοπλισμού δεν είναι ικανοποιητική, όμως αυτή την στιγμή γίνεται εγκατάσταση νέων

μηχανημάτων, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εκτυπωτές, φωτοτυπικά μηχανήματα, fax.

Με αυτό τον τρόπο μελλοντικά θα είναι πιο ικανοποιημένοι και οι εργαζόμενοι στο δήμο αλλά και οι δημότες. Ο εξοπλισμός που υπάρχει αξιοποιείται αυτή τη στιγμή πλήρως και αποκλειστικά από το προσωπικό του δήμου για την εξυπηρέτηση των δημοτών.

Δεν έχει αποκλειστεί το ενδεχόμενο διαδημοτικής συνεργασίας. Αυτό επιβεβαιώνεται με την παραχώρηση του γκρέϊντερ που ανήκει στον τεχνικό εξοπλισμό και κατ' επέκταση στη τεχνική υπηρεσία, σε όποιο δήμο το ζητήσει. Στο τεχνικό εξοπλισμό εκτός από το γκρέϊντερ, υπάρχει και ένα αγροτικό αυτοκίνητο 4x4 από το σχέδιο Καποδίστριας το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά για μεταφορικές ανάγκες και εργασίες του δήμου.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Ο δήμος Θουρίας στη σημερινή του μορφή προκύπτει από την συνένωση των κοινοτήτων:

- α)Αιθαίας
- β)Αμφείας
- γ)Ανθείας
- δ)Θουρίας
- ε)Μικρομάνης
- στ)Πολιανής

Αναλυτικότερα, ο νέος δήμος περιλαμβάνει τους εξής οικισμούς: Αιθαία, Άνω Άμφεια, Κάτω Άμφεια, Μονή Γαρδικίου (Κοιν. Άμφειας), Άνθεια, Αίπεια (Κοιν. Άνθειας), Θουρία, Μικρομάνη και Πολιανή. Οι παραπάνω κοινότητες αποτελούν τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου.

Το δημαρχείο του δήμου Θουρίας στεγάζεται σε κτίριο που βρίσκεται στο δ.δ. Θουρίας, παράλληλα με τον εθνικό δρόμο Καλαμάτας – Τρίπολης. Το κτίριο κρίνεται ικανοποιητικό για να στεγάσει τις υπηρεσίες του δήμου. Μάλιστα πραγματοποιείται και η εγκατάσταση δικτύου ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου περιορίζονται στις πλέον βασικές όπως :

α) Διοικητική,

β) Τεχνική,

γ) Οικονομική (χωρίς να λειτουργεί ταμειακή υπηρεσία).

Η λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου ικανοποιεί τις απαιτήσεις των πολιτών.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Οι υπάλληλοι του δήμου ανέρχονται στους 11 μόνιμους και 5 συμβασιούχους με 2 μήνη σύμβαση. Υπάρχουν 3 απόφοιτοι ΑΕΙ:

α) πολιτικός μηχανικός,

β) γεωπόνος,

γ) οικονομολόγος

οι οποίοι έχουν προσληφθεί με το νόμο " Καποδίστρια". Υπάρχουν ελλείψεις κυρίως σε τεχνικό προσωπικό όπως χειριστές μηχανημάτων και υδραυλική, κάτι που θα αντιμετωπιστεί με προκήρυξη θέσεων στον

Ο.Ε.Υ. Επίσης προβλέπονται θέσεις για την πρακτική άσκηση σπουδαστών του τμήματος Δ.Μ.Τ.Α.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στις υπηρεσίες του δημοτικού καταστήματος υπάρχουν:

Α) Η/Υ	8 τεμάχια
Β) εκτυπωτές	4 τεμάχια
Γ) φωτοτυπικό μηχάνημα	1 τεμάχιο
Δ) fax	4 τεμάχια

Ο υπάρχων εξοπλισμός αξιοποιείται μερικώς, γιατί τώρα γίνεται η εγκατάσταση του δικτύου. Ο υπάρχων εξοπλισμός ικανοποιεί τις ανάγκες του δήμου. Στον εξοπλισμό του δήμου ακόμη συγκαταλέγονται 1 απορριμματοφόρο το οποίο αξιοποιείται μέσω διαδημοτικής συνεργασίας μεταξύ Άρι, Αρφαρών και Θουρίας. Υπάρχει ακόμη ένα όχημα 4x4 και ένας εκσκαφέας.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Ο Δήμος Ιθώμης δημιουργήθηκε με το πρόγραμμα Ι.Καποδίστριας. Αποτελείται από τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα, (πρώην παλαιές κοινότητες και οικισμοί):

- Βαλύρα
- Αριστοδήμειο
- Αρσινόη
- Ζερμπίσια

- Κεφαλινού
- Λάμπαινα
- Μαυρομμάτι
- Ρευματιά

Εκτός από τα παραπάνω δημοτικά διαμερίσματα στον Δήμο ανήκουν και οι οικισμοί Κογχύλι, (στο δ.δ Ζερμπισίων), Πετράλωνα (στο δ.δ Μαυροματίου), και Χρύσοβα (στο δ.δ Ρευματίας).

Το δημαρχείο στεγάζεται σε καινούργιο κτήριο που βρίσκεται στην έδρα του δήμου, στο δ.δ. Βαλύρας. Το παρών κτήριο κρίνεται ικανοποιητικό για τη στέγαση και λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου είναι αναλυτικά:

α) Διοικητική

β) Οικονομική, (δεν λειτουργεί ταμιακή υπηρεσία)

γ) Τεχνική, στην οποία ανήκει και η υπηρεσία καθαριότητας.

Η λειτουργία των υπηρεσιών ικανοποιεί τις ανάγκες των δημοτών σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Οι υπάλληλοι που απασχολούνται είναι 6 μόνιμοι και 2 Καποδιστριακοί συν 1 εποχιακός εργάτης που ασχολείται στην καθαριότητα. Οι ειδικότητες των Καποδιστριακών υπαλλήλων είναι :

α) Πολιτικός Μηχανικός

β) Νομικός

Υπάρχει έλλειψη προσωπικού τόσο στην οικονομική όσο και στη τεχνική υπηρεσία του δήμου. Για την τεχνική υπηρεσία 1 οδηγός αυτοκινήτου και 1 εργάτης καθαριότητας. Ο δήμος ζητάει ενίσχυση των οικονομικών του, για την προκήρυξη μονίμων θέσεων και για την κάλυψη των ελλείψεων προσωπικού που παρουσιάζονται στις υπηρεσίες του. Εκφράζεται η θέληση για δημιουργία θέσης για Τ.Ε. 22.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο εξοπλισμός των υπηρεσιών που στεγάζονται στο δημοτικό κατάστημα είναι:

A) Η/Υ	7 τεμάχια
B) Εκτυπωτές	6 τεμάχια
Γ) Φωτοτυπικά	3 τεμάχια
Δ) Fax	4 τεμάχια

Ο υπάρχων εξοπλισμός κρίνεται ικανοποιητικός και αξιοποιείται πλήρως και αποκλειστικά από τον δήμο χωρίς να πραγματοποιείται συνεργασία με κάποιον άλλο δήμο. Στον τεχνικό εξοπλισμό επίσης ανήκουν ακόμη 1 απορριμματοφόρο, 1 λεωφορείο, 1 πολυμηχάνημα, τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τον δήμο. Ο παραπάνω εξοπλισμός αξιοποιείται πλήρως.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Σύμφωνα με τον νόμο περί συνενώσεων Ι .Καποδίστριας ο Δήμος Μεσσήνης αποτελείται από τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα:

Μεσσήνης

Τριοδίου

Σπιταλιού

Πιπεριτσα

Βελίκας

Νεοχωρίου Αριστομένου

Καρτερολίου

Μαυρομάτι Παμίσου

Μαδένης

Λυκοτρόφου

Αναλήψεως

Αβραμιού

Λευκοχώρας

Πιλαλίστρας

Οι υπηρεσίες του δήμου στεγάζονται σε ιδιόκτητο μεγάλο κτίριο στο κέντρο της πόλης της Μεσσήνης. Ήδη είναι υπό κατασκευή το νέο ιδιόκτητο κατάστημα το οποίο χρηματοδοτείται κυρίως από το πρόγραμμα Ε.Π.Τ.Α .

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι υπηρεσίες του δήμου χωρίζονται σε δύο τομείς :

Α) Διοικητικό-Οικονομικό που περιλαμβάνει:

- α) τμήμα διοικητικών υπηρεσιών
- β) τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
- γ) γραφείο δημοτικής αστυνομίας.

Β) Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος
που περιλαμβάνει:

- α) τμήμα τεχνικών έργων και πολεοδομικών εφαρμογών
- β) τμήμα υπηρεσιών περιβάλλον
- γ) γραφείο διοικητικής και λογιστικής υποστήριξης.

Οι υπηρεσίες του δήμου καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών και δεν παρουσιάζονται ελλείψεις στον εξοπλισμό ούτε στους οικονομικούς πόρους.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Στο δήμο απασχολούνται αναλυτικά 43 μόνιμοι υπάλληλοι και 13 συμβασιούχοι. Το επιστημονικό προσωπικό του δήμου ανέρχεται σε 8 άτομα. Είναι όλοι απόφοιτοι ΑΕΙ στους οποίους συμπεριλαμβάνονται 1 πολιτικός μηχανικός και 1 οικονομολόγος που έχουν προσληφθεί με το νόμο "Καποδίστρια". Οι ελλείψεις στο προσωπικό εντοπίζονται κυρίως στο εργατοτεχνικό προσωπικό. Γι' αυτό το λόγο έχουν προκηρυχθεί θέσεις για 5 εργάτες καθαριότητας, 2 εργάτες κοιμητηρίου, 1 χειριστής μηχανήματος. Ακόμη οι αυξημένες ανάγκες του δήμου επιβάλλουν την πρόσληψη, 1 οικονομολόγου 1 πολιτικού μηχανικού και 1 απόφοιτου ΤΕ22.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο υπάρχων τεχνικός εξοπλισμός στις διοικητικές υπηρεσίες ανέρχεται σε 20 Η/Υ, 10 εκτυπωτές, 2 φωτοτυπικά μηχανήματα, και 2 fax. Ο τεχνικός εξοπλισμός είναι καινούργιος (1 μήνα) και προβλέπεται να προσφέρει πλήρη κάλυψη σε όλες τις ανάγκες σε τεχνική γραμματειακή υποστήριξη. Ο τεχνικός εξοπλισμός της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου διαθέτει : 3 απορριμματοφόρα, 1 γκρέϊντερ, 2 JCB, 1 φορτηγό, 1 υδροφόρο, 1καδοπλυντήριο, 1 σάροθρο, 1 μηχανήμα καθαρισμού ακτών, 1 γερανοφόρο. Ο παραπάνω εξοπλισμός παρέχεται με μίσθωση σε όμορους δήμους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ – ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Σε όλους τους δήμους λειτουργούν οι βασικές υπηρεσίες :

α) Διοικητικές β) Τεχνική γ) Οικονομική.

Οι δήμοι της εργασίας μας κατά γενική ομολογία είναι ευχαριστημένοι από το υπάρχον προσωπικό τους. Βέβαια κατά τη διάρκεια της συνέντευξης που πήραμε από τους ίδιους τους δημάρχους φτάνοντας σε πιο ειδικά ζητήματα διαπιστώσαμε την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στην Τ.Α. και αναφερόμαστε στους καποδιστριακούς υπαλλήλους που δόθηκαν στους δήμους και σήμερα φτάνουμε στο λυπηρό σημείο, να μην αξιοποιούνται από τον δήμο, διότι δεν τους παρέχουν κάποια εργασία προς πραγματοποίηση, στην ειδικότητα τους.

Πολλοί δήμοι αντιμετωπίζουν πρόβλημα με την ανεύρεση εργατοτεχνικού προσωπικού για την τεχνική κυρίως υπηρεσία του δήμου τους.

Τέλος να σημειώσουμε ότι για τη προκήρυξη θέσεων πρακτικής άσκησης των σπουδαστών του τμήματος ΔΜΤΑ του ΤΕΙ Καλαμάτας έχουν δημιουργήσει θέσεις μόνο ο δήμος Θουρίας και Μεσσήνης. Οι υπόλοιποι έχουν μόνο εκφράσει την επιθυμία απασχολήσεως κάποιου απόφοιτου της Τ.Α – Καλαμάτας για την εξάμηνη πρακτική του άσκηση.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Όλοι οι δήμοι της περιοχής έρευνας διαθέτουν τεχνικό εξοπλισμό για την λειτουργία των υπηρεσιών τους . Διαθέτουν Η/Υ, Fax, εκτυπωτές και φωτοτυπικά. Όλος ο εξοπλισμός αξιοποιείται πλήρως στην προσπάθεια των δήμων για καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών και καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών.

Δεν υπάρχει διαδημοτική συνεργασία μεταξύ των δήμων για την αξιοποίηση του προσωπικού τους κυρίως των τεχνικών. Κάποια συνεργασία διαπιστώνεται στη συλλογή απορριμμάτων στους δήμους Άριος, Αρφαρών και Θουρίας με την χρήση κοινού απορριμματοφόρου οχήματος. Πρέπει επίσης να αναφέρουμε την περίπτωση εκμίσθωσης του υπάρχοντος εξοπλισμού από τον ένα δήμο στον άλλο.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ Δ.Δ.	ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛ. 5ΜΕΛΗ	ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛ. 3ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘ. ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛ.
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	9	Ανδρούσα	Αγρίλια	15
		Αμφίθεα	Καλαμάρα	
		Ελληνοεκκλησία	Καλογεροραχη	
		Ευα	Μαγγανιακο	
			Παυλοκρο	
ΑΡΙΟΣ	6	Αρις	Αλώνια	11
			Αμμος	
			Ανεμομυλος	
			Αριοχωρι	
			Ασπροπουλια	
ΑΡΦΑΡΑ	8	Αρφαρα	Αγιος Φλωρος	13
		Πηδημα	Αγριλος	
		Πλατυ	Βελανιδια	
			Βρομωβρυση	
			Σταματινου	
ΘΟΥΡΙΑ	6	Αιθαια	Πολιανη	15
		Αμφεια		
		Ανθεια		
		Θουρια		
		Μικρομανη		
ΙΘΩΜΗΣ	8	Αριστοδημιο	Αρσινοη	13
		Βαλυρα	Ζερμπισια	
		Μαυρομματι Ιθωμης	Κεφαλιнос	
			Λαμπαινα	
			Ρευματια	
ΜΕΣΣΗΝΗ	14	Αβραμιου	Λευκοχωρα	25
		Αναληψη	Μαδενα	
		Βελικα	Νεοχωρι Αριστομενους	
		Καρτερολι	Πιλαλιστρα	
		Μαυρομματι Παμισου	Πιπερτισα	
		Μεσσηνη	Σπιταλι	
			Τριοδος	

Πηγή: Από προσωπική έρευνα

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ				ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ				ΔΙΑΦΟΡΑ
	Η/Υ	ΕΚΤΥΠΩΤΕΣ	FAX	ΦΩΤΟΤΥΠ.	ΓΚΡΕΪΝΤΕΡ	JCB	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦ	ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ	
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	7	5	12	7	1			1	
ΑΡΙΣ	6	3	2	1		1			1 ΟΧΗΜΑ4#4
ΑΡΦΑΡΑ	6	4	1	1	1				1 ΟΧΗΜΑ4#4
ΘΟΥΡΙΑ	8	4	4	1		1	1		1 ΟΧΗΜΑ4#4
ΙΘΩΜΗ	7	6	4	3		1	1	1	
ΜΕΣΣΗΝΗ	20	10	2	2	1	2	3		6 ΟΧΗΜΑΤΑ*
ΣΥΝΟΛΟ	34	32	25	15	3	5	5	2	9

*
 1 ΦΟΡΤΗΓΟ
 1 ΥΔΡΟΦΟΡΑ
 1ΚΑΔΟΠΛΥΝΤ
 ΗΡΙΟ
 1 ΣΑΡΟΘΡΟ
 1 ΓΕΡΑΝΟΦΟΡΟ
 1 ΜΗΧΑΝΗΜΑ
 ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ
 ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ

Πηγή: Από προσωπική έρευνα

**ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

Δημος	Συνολο εργαζομ.	Διοικητικοι	Τεχνικοι	Αποφοιτοι Α.Ε.Ι.	Αποφοιτοι Τ.Ε.Ι.	Ειδικότητες Πτυχιουχων			
						Πολιτικοι Μηχανικοι	Οικονομο Λογοι	Γεωπονοι	Νομικοι
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	9	6	3	3	0	1	1	1	
ΑΡΙΣ	7	6	1	3	0	1	1	1	
ΑΡΦΑΡΑ	10	9	1	3	0	1	2		
ΙΘΩΜΗ	8	6	2	2	0	1			1
ΘΟΥΡΙΑ	9	7	2	2	0	1	1		
ΜΕΣΣΗΝΗ	41	23	18	8	0	3	3	1	1

Πηγή: Από προσωπική έρευνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Ο πληθυσμός του δήμου Ανδρούσας σύμφωνα με την απογραφή του 1991, φτάνει τους 3.158 κατοίκους. Συγκεκριμένα, ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου θεωρείται ότι είναι 2.740 κάτοικοι, οι οποίοι κατανέμονται σύμφωνα με την Απογραφή του 1991 όπως παρακάτω :

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός Απογραφής 1991
Ανδρούσα	780
Αγριλιά	137
Πολύλοφος	171
Καλογερόραχη	202
Μαγγανιακό	183
Αμφιθέα	512
Εύα	822
Ελληνοεκκλησιά	334
ΣΥΝΟΛΟ	2740

Σε περιόδους αιχμής (καλοκαιρινούς μήνες) ο πληθυσμός εκτιμάται ότι αγγίζει τους 4500 κατοίκους. Η μεταβολή του πληθυσμού στο δήμο κατά τη δεκαετία 1981-1991 είναι -2% ,αριθμός κατά 70% μικρότερος από τη μέση μείωση των ΟΤΑ της Περιφέρειας.

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμος Πληθ. 1997
3911	3203	2740	2740

Η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία όπως αυτή διαμορφώνεται στον δήμο Ανδρούσας:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
2740	16,80%	32,70%	27,60%	22,90%	51,70%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Σύμφωνα με την Απογραφή του 1991 ο συνολικός πληθυσμός του δήμου ήταν 2345 κάτοικοι. Αναλυτικά παρουσιάζεται ο πληθυσμός κάθε δ.δ. αναλυτικά:

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός Απογραφής 1991
Αρις	1354
Αλωνίων	194
Άμμου	224
Ανεμόμυλου	126
Ασπροπουλιάς	153
Αριοχωρίου	294
Σύνολο	2345

Οι μόνιμοι κάτοικοι κατά εκτίμηση είναι 2500 με υπολογισμούς το έτος 1997, ενώ για το ίδιο έτος, ο πληθυσμός σε περίοδο αιχμής (τους θερινούς μήνες) ανέρχεται σε 5000 κατοίκους.

Παρατηρώντας τον πιο κάτω πίνακα διαπιστώνουμε μια σταδιακή αύξηση του πληθυσμού.

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμοι 1997
2279	2277	2345	2500

Ενώ η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
2345	16,80%	33,50%	26,80%	22,80%	49,70%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο συνολικός πληθυσμός του δήμου ανέρχονταν σε 3081 κατοίκους. Τους καλοκαιρινούς μήνες παρουσιάζεται μια αύξηση του πληθυσμού ο οποίος και φτάνει τους 4890. Αναλυτικότερα ο πληθυσμός όπως διαμορφώνεται σε κάθε δ.δ. του δήμου:

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός Απογραφής 1991
Αρφαρών	1247
Πηδήματος	411
Πλατέως	520
Βελανιδιάς	112
Βρωμόβρυσης	158
Αγρίλου	211
Αγίου Φλώρου	294
Σταματινού	128
ΣΥΝΟΛΟ	3081

Ο συνολικός πληθυσμός του δήμου κατά τις προηγούμενες απογραφές παρουσιάζει κάποιες διακυμάνσεις:

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμος Πληθ. 1997
3546	2966	3081	3094

Στο δήμο Αρφαρών η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία διαμορφώνεται ως εξής:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
3081	16,90%	33,30%	25,30%	24,40%	51,30%

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του πληθυσμού (1991) από την ΕΣΥΕ ο πληθυσμός των δημοτικών διαμερισμάτων που αποτελούν τον δήμο παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Δημοτικά Διαμερίσματα	Πληθυσμός 1971	Πληθυσμός 1981	Πληθυσμός 1991
Αιθαίας	339	297	326
Άμφειας	866	649	658
Άνθειας	534	521	487
Θουρία	1196	1117	1140
Μικρομάνης	804	581	735
Πολιανής	5	168	229
ΣΥΝΟΛΟ	3744	3333	3575

Στον πίνακα αυτό επίσης μπορούμε να παρατηρήσουμε την πληθυσμιακή εξέλιξη των δημοτικών διαμερισμάτων του δήμου για τα έτη 1971-1981 & 1981-1991. Ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου και ο πληθυσμός αιχμής για το 1997 φαίνονται από τον πίνακα που ακολουθεί:

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμος 1997	Πληθ. Αιχμής 1997
3744	3333	3575	3890	5050

Κύριο χαρακτηριστικό της πληθυσμιακής εξέλιξης της περιοχής του δήμου είναι η μείωση του πληθυσμού της, κυρίως κατά τη δεκαετία του 1970, η οποία φτάνει συνολικά το 11%. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Πολιανή στην οποία παρουσιάζεται μια θεαματική αύξηση του πληθυσμού κατά 3260%. Αυτό όμως δε φαίνεται ότι επηρέασε την τάση μείωσης του συνολικού πληθυσμού. Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε στον πιο κάτω πίνακα η τάση μείωσης είναι παράλληλη με την πληθυσμιακή τάση του νομού Μεσσηνίας (μείωση 7,7%). Το αντίθετο συμβαίνει με την πληθυσμιακή μεταβολή της Επαρχίας Καλαμάτας (αύξηση 2,3%) και του δήμου Καλαμάτας (6,62%). Επιβεβαιώνεται με αυτό τον τρόπο η τάση της δεκαετίας του 1970 για εσωτερική μετανάστευση και μετακίνηση του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στις αστικές. Την δεκαετία 1981-1991 παρατηρούμε ανάσχεση της προηγούμενης τάσης. Ο πληθυσμός του δήμου αυξάνεται κατά 7.26% ,και παράλληλα και η Επαρχία Καλαμάτας και ο νομός Μεσσηνίας με ποσοστό 8,2% & 4,5% αντίστοιχα. Το ποσοστό αυτό θεωρείται ικανοποιητικό για τον δήμο σε σχέση με αυτό της Καλαμάτας, η οποία απορροφά τον πληθυσμό της ευρύτερης περιοχής.

	Μεταβολές 71-81	Μεταβολές 81-91
Δήμος Θουρίας	-11%	7,25%
Επαρχία Καλαμάτας	2,30%	8,20%
Νομός Μεσσηνίας	-7,70%	5,40%

Η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία και φύλο παρουσιάζεται στον πίνακα:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
3575	19,3%	38,8%	23,2%	18,7%	51,9%

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Ο καταγεγραμμένος πληθυσμός όπως προκύπτει από την επίσημη απογραφή του 1991 ανέρχεται σε 2.880 κατοίκους.

Οι μόνιμοι κάτοικοι σύμφωνα με την εκτίμηση που έγινε το 1997 είναι 1700 ενώ την καλοκαιρινή περίοδο παρατηρείται σημαντική αύξηση που ανεβάζει το μέγεθος του πληθυσμού στους 2450 κατοίκους .

Σύμφωνα με επίσημα στατιστικά στοιχεία στον Δήμο παρατηρείται μια συνεχή μείωση του πληθυσμού όπως μπορούμε να δούμε και στον πίνακα που ακολουθεί:

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμος 1997	Πληθ. Αιχμής 1997
3668	2947	2880	1700	2450

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο εγγεγραμμένος πληθυσμός στα Δημοτικά διαμερίσματα διαμορφώνεται όπως φανερώνει ο πίνακας:

Δημοτικά Διαμερίσματα	Πληθυσμός Απογραφής 1991
Ζερμπισίων	212
Λάμπαινας	290
Αριστοδημίου	368
Μαυρομματίου Ιθώμης	405
Αρσινόης	241
Κεφαλινού	191
Βαλύρας	1038
Ρευματιάς	135
Σύνολο	2880

Η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία στο δήμο Ιθώμης παρουσιάζεται παρακάτω:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
2880	15,70%	29,85%	26,00%	28,50%	51,40%

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο συνολικός πληθυσμός του δήμου ανέρχονταν στους 10493 κατοίκους. Αναλυτικότερα η κατανομή του πληθυσμού ανά δ.δ. στο δήμο Μεσσήνης:

Δημοτικά Διαμερίσματα	Πληθυσμός Απογραφής 1991
Τριόδου	229
Σπιταλιού	154
Πιπερίτσης	133
Βελίκας	330
Νεοχωρίου Αριστομένους	255
Καρτερολίου	491
Μαυρομματίου Παμίσου	356
Μαδένης	176
Λυκοτράφου	325
Αναλήψεως	413
Αβραμιού	628
Λευκοχώρας	295
Πιλαλίστρας	190
Μεσσήνη	6519
Σύνολο	10493

Οι μόνιμοι κάτοικοι είναι περίπου 11000, ενώ σε περίοδο αιχμής κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ιδίως το μήνα Αύγουστο ο πληθυσμός αυξάνεται και φτάνει τους 16100 κατοίκους. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο διερχόμενο τουρισμό που φιλοξενείται στο δήμο, καθώς και στο τουριστικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει ο δήμος.

Σύμφωνα με προηγούμενες απογραφές διαπιστώνουμε μια σταδιακή μείωση του πληθυσμού, όπως φαίνεται παρακάτω:

Απογραφή 1971	Απογραφή 1981	Απογραφή 1991	Μόνιμος Πληθ. 1997
11555	11110	10493	11000

Η δομή του πληθυσμού κατά ηλικία στο δήμο Μεσσήνης παρουσιάζεται παρακάτω:

Πληθυσμός 1991	έως 14 ετών	15-44 ετών	45-64 ετών	< των 65 ετών	Αναλογία αρρένων
10493	20,70%	37,50%	24,50%	17,30%	50,30%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σε όλους τους δήμους της περιοχής μελέτης παρατηρούμε μια μείωση του πληθυσμού. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού έχει συγκεντρωθεί στις έδρες των δήμων του δ.δ. Μεσσήνη και την πρωτεύουσα του Νομού Καλαμάτα. Η μετακίνηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι συνεχώς αυξανόμενη. Υπάρχουν επίσης φαινόμενα αύξησης του πληθυσμού, τα οποία εμφανίζονται κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες στους περισσότερους δήμους.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ										
	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1991		ΕΩΣ 14 ΕΤΩΝ		ΑΠΟ 15-44 ΕΤΩΝ		ΑΠΟ 45-64 ΕΤΩΝ		>65 ΕΤΩΝ	
ΔΗΜΟΣ	ΑΤΟΜΑ	%	ΑΤΟΜΑ	%	ΑΤΟΜΑ	%	ΑΤΟΜΑ	%	ΑΤΟΜΑ	%
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	4044	100	528	13,1	1027	25,4	866	21,4	1623	40,1
ΑΡΙΣ	2345	100	394	16,8	758	33,5	628	26,7	535	22,8
ΑΡΦΑΡΑ	3076	100	520	16,8	1026	33,3	779	25,2	751	24,3
ΘΟΥΡΙΑ	3574	100	690	19,3	1387	38,8	829	23,1	668	18,6
ΙΩΜΗ	2881	100	452	15,6	859	29,8	749	26	821	28,5
ΜΕΣΣΗΝΗ	10493	100	2172	20,6	3935	37,5	2571	24,5	1815	17,3
ΣΥΝΟΛΟ	26413	100	4756		9019		6422		6213	

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε 1991

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Α. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νέου δήμου είναι 1650 άτομα. Από αυτά, 1613 άτομα απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής

Πρωτογενής τομέας	1493 άτομα
Δευτερογενής τομέας	40 άτομα
Τριτογενής τομέας	80 άτομα

Οι υπόλοιποι 37 θεωρούνται άνεργοι.

Η ανεργία ανέρχεται σε 2,4%, ποσοστό που θεωρείται μικρό σχετικά με το συνολικό ποσοστό της ανεργίας σε επίπεδο νομού. Στο δήμο λειτουργούν 5 επιχειρήσεις στο δευτερογενή τομέα, οι οποίες ασχολούνται με την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και απασχολούν 40 άτομα.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Αναφερόμενοι στην οικονομική δραστηριότητα της περιοχής παρατηρούνται τα εξής:

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	1350
------------------------------	------

Εργαζόμενοι	1280
Άνεργοι	70

Από τους εργαζόμενους κατοίκους απασχολούνται στους διάφορους τομείς παραγωγής ως εξής:

Πρωτογενής τομέας	1000
Δευτερογενής τομέας	100
Τριτογενής τομέας	180

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί και τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας για το δήμο, όπου απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού.

Στο δευτερογενή τομέα υπάρχουν και λειτουργούν 15 επιχειρήσεις, όλες μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, οι οποίες καλύπτουν 100 θέσεις εργασίας (ελαιοτριβεία, φούρνοι, οινοποιεία, κ.α.)

Στο τριτογενή τομέα δρουν 10 επιχειρήσεις απασχολώντας 50 θέσεις εργασίας (διάφορες υπηρεσίες, εμπορικά καταστήματα, κ.α.)

Συνοπτικά όλα τα παραπάνω παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΡΟΣΩΠ ΙΚΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ/ΕΠΙ ΧΕΙΡΗΣΗ	ΚΛΙΝΕΣ
Δευτερογενή τομέα	15	100	6,7	
Τριτογενή τομέα	10	50	5	
Ξενοδοχεία & ξενώνες	0	0	0	0
Άλλα καταλύματα	0			0
Σύνολο	25	150		0

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νέου Δήμου ανέρχεται σε 1.662 άτομα. Από αυτά 1.420 εργαζόμενοι απασχολούνται σε τρεις βασικούς τομείς παραγωγής

Πρωτογενής τομέας	1403 άτομα
Δευτερογενής τομέας	101 άτομα
Τριτογενής τομέας	0 άτομα

Οι υπόλοιποι 158 θεωρούνται άνεργοι.

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τον τομέα της κύριας απασχόλησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Κύριες ασχολίες αποτελούν η κτηνοτροφία και η καλλιέργεια της ελιάς.

Ο Δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει 26 επιχειρήσεις καλύπτοντας 60 θέσεις εργασίας. Οι 14 από αυτές αφορούν μονάδες μεταποιήσεις αγροτικών προϊόντων με 43 θέσεις εργασίας (ελαιοτριβεία, οινοποιία, φούρνοι). Οι οποίοι έχουν ως αντικείμενο το κατασκευαστικό τομέα

(ξυλουργία, σιδηρουργία, παραγωγή και εμπορεία οικοδομικών υλικών, επεξεργασία μετάλλων, εμπορία μηχανημάτων κ.τ.λ.).

Ο Τριτογενής τομέας είναι ανύπαρκτος.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νέου δήμου ανέρχεται σε 3219 άτομα. Από αυτά 2789 απασχολούνται στους δυο βασικούς τομείς παραγωγής, τον πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα, ενώ τα υπόλοιπα θεωρούνται άνεργοι.

Ειδικότερα:

Πρωτογενής τομέας	2130 άτομα
Δευτερογενής τομέας	659 άτομα
Τριτογενής τομέας	0 άτομα

Πιο αναλυτικά για το 1991 σχετικά στοιχεία της ΕΣΥΕΑ δίνουν την ακόλουθη κατανομή των απασχολούμενων στους διάφορους κλάδους απασχόλησης

Κλάδος απασχόλησης	Απασχολούμενοι
Γεωργία / κτηνοτροφία	2130
Βιοτεχνία / βιομηχανία	545
Ηλεκτρισμός / ύδρευση	2
Εμπόριο / εστιατόρια	98
Μεταφορές	10
Τράπεζες / ασφάλειες	4

Όσων αφορά στον κλάδο της μεταποίησης λειτουργούν συνολικά 34 καταστήματα. Ειδικότερα, σε κάθε δ.δ. λειτουργούν:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΙΘΕΙΑ	5	6
ΑΜΦΕΙΑ	2	3
ΑΝΘΕΙΑ	2	3
ΘΟΥΡΙΑ	19	482
ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ	6	51
ΠΟΛΙΑΝΗ	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	34	545

Να σημειωθεί ότι τα 8 από τα 34 παραπάνω καταστήματα είναι ελαιοτριβεία (4 στη Θουρία, 2 στην Άνθεια και την Άμφεια).

Παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των μεταποιητικών μονάδων, όπως και ο αριθμός των απασχολούμενων, είναι συγκεντρωμένος στα δ.δ. της Θουρίας και της Μικρομάνης, στα μεγαλύτερα από πληθυσμιακή άποψη διαμερίσματα.

Επίσης, τα εμπορικά καταστήματα ανέρχονται σε 67 και απασχολούν συνολικά 116 άτομα. Χωρικά είναι συγκεντρωμένα στα δ.δ. Θουρίας (24) και στην Άμφεια με (12) αντίστοιχα.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νέου δήμου αριθμεί 1.290 άτομα. Από αυτά οι 1.115 εργαζόμενοι απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής:

Πρωτογενής τομέας	860 άτομα
Δευτερογενής τομέας	75 άτομα
Τριτογενής τομέας	180 άτομα

Τα υπόλοιπα 175 άτομα θεωρούνται άνεργοι.

Ο Δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει 14 επιχειρήσεις καλύπτοντας 50 θέσεις εργασίας. Οι 9 από τις παραπάνω επιχειρήσεις ασχολούνται με την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων με 37 θέσεις εργασίας.

Ο Τριτογενής τομέας περιλαμβάνει 40 επιχειρήσεις με 63 θέσεις εργασίας (εμπορικά καταστήματα κ.α.). Στο τουριστικό τομέα υπάρχουν δυο ξενοδοχεία στο Μαυρομάτη Ιθώμης με δυναμικότητα 20 κλινών καλύπτοντας 4 θέσεις εργασίας. Δεν υπάρχουν άλλα τουριστικά καταλύματα – ενοικιαζόμενα δωμάτια στο δήμο.

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΡΟΣΩΠΙ ΚΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝ ΟΙ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΚΛΙΝΕΣ
Δευτερογενή τομέα	14	50	3,6	
Τριτογενή τομέα	40	63	1,6	
Ξενοδοχεία & ξενώνες	2	4	2	20
Άλλα καταλύματα	0			0
Σύνολο	56	117		20

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Μεσσήνης απαριθμεί 6000 άτομα. Από αυτά 5350 εργαζόμενοι απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ως ακολούθως:

Πρωτογενής τομέας 5000

Δευτερογενής τομέας 250

Τριτογενής τομέας 100

Οι υπόλοιποι (650) θεωρούνται άνεργοι.

Ο Δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει 23 επιχειρήσεις καλύπτοντας 230 θέσεις εργασίας. Οι 15 από αυτές αφορούν μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων με 160 θέσεις εργασίας.

Ο Τριτογενής τομέας περιλαμβάνει 30 επιχειρήσεις με 70 θέσεις εργασίας, ενώ όσον αφορά τον τομέα τουρισμού, υπάρχουν 4 ξενοδοχεία - ξενώνες με 20 θέσεις εργασίας, καθώς επίσης 3 λοιπά τουριστικά καταλύματα (ενοικιαζόμενα δωμάτια).

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΡΟΣΩ ΠΙΚΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ Ι/ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΚΛΙΝΕΣ
Δευτερογενή τομέα	23	230	10	
Τριτογενή τομέα	30	70	2,3	
Ξενοδοχεία & ξενώνες	4	20	5	-
Άλλα καταλύματα	3			-
Σύνολο	60	320		-

Β. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Έδρα του δήμου είναι το δ.δ Ανδρούσας. Η συνολική έκταση του δήμου είναι 54.446 στρέμματα, και είναι χαρακτηριστικό του δήμου είναι ότι η μισή περίπου έκταση του ανήκει σε δύο δημοτικά διαμερίσματα. Αναλυτικά, στα δημοτικά διαμερίσματα ανήκουν οι εξής εκτάσεις:

- Ανδρούσα: 15.655 χιλ. στρέμματα
- Μαγγανιακό: 11.004 χιλ. στρέμματα
- Αγριλιά: 1.175 χιλ. στρέμματα
- Πολύλοφος: 3.251 χιλ. στρέμματα
- Καλογερόραχη: 4.026 χιλ. στρέμματα
- Αμφιθέα: 4.001 στρέμματα
- Ελληνοεκκλησιά: 4.801 στρέμματα

Από την συνολική έκταση του δήμου που ανέρχεται στα 54.466 τα 35.495 χιλ. στρέμματα είναι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τα 10.552 είναι βοσκότοποι και τα 181 στρέμματα είναι δάση.

	Πεδινό	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	71,8%	0	28,2%	0
Αριθμός δ.δ.	6	0	2	0

Αν παρατηρήσουμε την μορφολογία εδάφους του Δήμου Ανδρούσας, βλέπουμε ότι αποτελείται από μια σύνθεση πεδινών και ημιορεινών εκτάσεων. Ως πεδινά μπορούν να χαρακτηριστούν τα εδάφη που ανήκουν στα δ.δ Αμφιθέας και Ένας ενώ τα υπόλοιπα δημοτικά

διαμερίσματα μπορούν να χαρακτηριστούν ως ημιορεινά.

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση(σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	δάση	Οικισμοί	λοιπά
Δήμος	50.7	70.2%	20.9%	0.6%	5.5%	3.2%
Δήμος/Νομός	1.7%	2.7%	1.4%	0.0%	2.7%	1.2%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 22.497 χιλιάδες στρέμματα, και χαρακτηρίζεται ως πεδινή στο σύνολό της.

	Πεδινό	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	100%	0,0%	0,0%	0,0%
Αριθμός δ.δ.	6	0	0	0

Έδρα του Δήμου Άριος έχει οριστεί το ομώνυμο δημοτικό διαμέρισμα το οποίο είναι το μεγαλύτερο σε πληθυσμό από αυτά που αποτελούν τον Δήμο .Σ' αυτό συγκεντρώνεται πλήθος δραστηριοτήτων, ενώ λειτουργεί παράλληλα και ως συγκοινωνιακός κόμβος της ευρύτερης περιοχής .

Ο Δήμος Άριος συνορεύει με τους εξής Δήμους:

- Δήμο Αρφαρών
- Δήμο Θουρίας
- Δήμο Ιθώμης
- Δήμο Ανδρούσας
- Δήμο Μεσσήνης .

Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 22.497 χιλιάδες στρέμματα. Το δημοτικό διαμέρισμα Άρι καταλαμβάνει το 45% περίπου της συνολικής έκτασης του Δήμου. Ο Δήμος Άριος χαρακτηρίζεται ως πεδινός σε όλη του την έκταση με όλα τα θετικά που μπορεί να συνεπάγεται αυτό το γεγονός για την χρήση των διαθέσιμων εκτάσεων στα δημοτικά διαμερίσματα. Θετικές επιδράσεις δημιουργούνται και στα έργα υποδομής, τις καλλιέργειες , την ύδρευση και άρδευση , και στην άνετη προσπελασιμότητα μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων.

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση (σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	δάση	οικισμοί	λοιπά
Δήμος	22.4	80.4%	5.8%	0%	6.3%	8.5%
Δήμος/Νομό	0.7%	1.4%	0.2%	0%	1.3%	1.4%

ΔΗΜΟΥ ΑΡΦΑΡΩΝ

Έδρα του δήμου είναι το ομώνυμο δημοτικό διαμέρισμα Αρφαρών. Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 87.165 στρέμματα,τα οποία κατανέμονται μορφολογικά σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

	Πεδινά	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	11,20%	36,60%	52,20%	0,0%
Αριθμός δ.δ.	2	2	4	0

Ο Δήμος Αρφαρών συνορεύει με τους εξής δήμους:

-Δήμος Θουρίας

-Δήμος Άριος

-Δήμος Ιθώμης

-Δήμος Μελιγαλά

-Δήμος Οιχαλίας

-Δήμος Φαλαισίας , από την πλευρά του Νομού Αρκαδίας.

Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 87.165 στρέμματα με το δ.δ Αρφαρών να καλύπτει το 27 % (23.798) της στρεμματικής έκτασης ακολουθούν τα δημοτικά διαμερίσματα Βρωμόβρυσης και Σταματινού με ποσοστά 19,42%(17.023) και 14%(12.324) αντίστοιχα. Με ποσοστά κάτω του 10% είναι τα δημοτικά διαμερίσματα Αγίου Φλώρου, Αγρίλου Βελανιδιάς και Πλατύ. Με μικρότερη στρεμματική έκταση είναι το δημοτικό διαμέρισμα Πηδήματος(3.174).

Από άποψη μορφολογίας του εδάφους ο Δήμος Αρφαρών αποτελεί μια σύνθεση ορεινών ,ημιορεινών και πεδινών εκτάσεων. Ως ορεινά χαρακτηρίζονται τα δημοτικά διαμερίσματα Σταματινού, Αγρίλου, Βελανιδιάς, Βρωμόβρυσης, ημιορεινά τα δημοτικά διαμερίσματα Αρφαρών και Αγίου Φλώρου, ενώ ως πεδινά χαρακτηρίζονται τα Δημοτικά διαμερίσματα Πηδήματος και Πλατέως.

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση (σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	δάση	Οικισμοί	λοιπά
Δήμος	87.2	32%	30.7%	32%	2.3%	3.5%
Δήμος/Νομό	2.9%	2.1%	3.5%	4.1%	1.9%	2.3%

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Έδρα του νέου δήμου είναι το δημοτικό διαμέρισμα Θουρίας, η οποία απέχει εξίσου από τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα ,εκτός από αυτό της Πολιανής. Πιο συγκεκριμένα απέχει 1.5 χιλιόμετρα από την Αιθαία, 5 χιλιόμετρα από την Άμφεια, 2.5 χιλιόμετρα από την Άνθεια, 1 χιλιόμετρο από την Μικρομάνη και 15 χιλιόμετρα από την Πολιανή. Επίσης, είναι χαρακτηριστικό ότι η Θουρία απέχει μόλις 8 χιλιόμετρα από την έδρα και πρωτεύουσα του νομού, την Καλαμάτα, και επικοινωνεί με αυτή με τον εθνικό δρόμο.

Η μορφολογία ολου του δήμου παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	Πεδινά	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	22,1%	0,0%	77,9%	0,0%
Αριθμός δ.δ.	4	0	2	0

Ο δήμος Θουρίας ανήκει διοικητικά στον νομό Μεσσηνίας (Επαρχία Καλαμάτας) και συνορεύει με τον δήμο Καλαμάτας στα νότιο-ανατολικά, τον δήμο Μεσσήνης στα νότιο-δυτικά, το δήμο Άριος στα δυτικά, το δήμο Αρφαρών στα βόρεια και με τον δήμο Φαλαισίας του νομού Αρκαδίας στα βόρειο-ανατολικά.

Η συνολική έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 76.992 στρέμματα, καλύπτοντας μόλις το 2.6% της συνολικής έκτασης του Ν .Μεσσηνίας. Το υπερθαλάσσιο ύψος των οικισμών του Δήμου κυμαίνεται από 20 μέτρα περίπου στην Μικρομάνη σε 670 μέτρα στην Πολιανή. Έτσι ο Δήμος Θουρίας αποτελείται τόσο από ορεινές όσο και από πεδινές περιοχές. Πεδινά χαρακτηρίζονται τα δημοτικά διαμερίσματα της Θουρίας, της Ανθείας, της Αιθαίας και της Μικρομάνης τα οποία

καταλαμβάνουν το 22% της συνολικής έκτασης του Δήμου ενώ ορεινά χαρακτηρίζονται τα δημοτικά διαμερίσματα της Αμφείας και της Πολιανής. Ο Δήμος χαρακτηρίζεται από τον έντονο γεωργικό του χαρακτήρα.

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση (σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	δάση	Οικισμοί	λοιπά
Δήμος	76,9	24,4%	30%	38,8%	4,4%	2,5%
Δήμος/Νομό	2,6%	1,4%	3,0%	4,4%	3,3%	1,4%

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Η ονομασία του Δήμου έχει δοθεί τιμητικά λόγω της ιστορικής σημασίας της αρχαίας Ιθώμης (Αρχαία Μεσσήνη), η οποία με την παρουσία της χαρακτηρίζει την ευρύτερη περιοχή.

Η συνολική έκταση του δήμου είναι 90.428 στρέμματα. Η εδαφική μορφολογία του δήμου παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Πεδινά	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	49,1%	14,1%	36,8%	0,0%
Αριθμός δ.δ.	3	2	3	0

Έδρα του Δήμου ορίζεται η Βαλύρα λόγω της πληθυσμιακής της υπεροχής (1038 κάτοικοι) και της σημαντικής εμπορικής δραστηριότητας που παρατηρείται σε αυτό το δημοτικό διαμέρισμα.

Ο Δήμος Ιθώμης συνορεύει με τους Δήμους:

- Μελιγαλά
- Δωρίου
- Άριος
- Αρφαρών
- Ανδρούσας

Επίσης με τις κοινότητες Τρικόρφου και Τριτύλας.

Η μορφολογία του εδάφους του Δήμου Ιθώμης είναι σύνθετη .Τα δημοτικά διαμερίσματα Αρσινόη, Μαυρομμάτι Ιθώμης, Ζερμπίσια ,Κεφαλινού και Ρευματιά χαρακτηρίζονται ως ορεινές περιοχές και τα δ.δ Αριστοδήμειου ,Λάμπαινας και Βαλύρας ως πεδινές περιοχές.

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση (σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	δάση	Οικισμοί	λοιπά
Δήμος	90.6	49.6%	19.9%	26.6%	2.2%	1.7%
Δήμος/Νομό	3.0%	3.4%	2.3%	3.6%	1.9%	1.1%

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Έδρα του Δήμου ορίζεται η ομώνυμη πόλη της Μεσσήνης όπου συγκεντρώνει όλες τις υπηρεσίες διασφαλίζοντας την ομαλή εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών.

Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 84.602 στρέμματα. Η μορφολογία του δήμου φαίνεται στον κάτωθι πίνακα:

	Πεδινά	Ημιορεινά	Ορεινά	Παραθαλάσσια
Κατανομή εκτάσεων	0,0%	10,6%	80,7%	8,7%
Αριθμός δ.δ.	0	3	7	4

Ο Δήμος συνορεύει από ανατολικά με τον Δήμο Καλαμάτας και τον Δήμο Θουρίας, από βόρεια με τον Δήμο Άριος και τον Δήμο Ανδρούσης, και από δυτικά με τον Δήμο Αριστομένη και τον Δήμο Πεταλιδίου. Στα νότια σύνορα του ο Δήμος βρέχεται από τον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 86.602 στρέμματα ,ενώ παρατηρείται ότι η έδρα του Δήμου που είναι το δημοτικό διαμέρισμα Μεσσήνης ,αντιπροσωπεύει το 25% αυτής. Από άποψη μορφολογίας εδάφους ο Δήμος Μεσσήνης αποτελεί μια σύνθεση παραλιακών, πεδινών και ημιορεινών εκτάσεων .Σαν ημιορεινά χαρακτηρίζονται τα δημοτικά διαμερίσματα Νεοχωρίου Αριστομένους , Λευκοχώρας και Σπιταλίου , σαν παραθαλάσσια τα δημοτικά διαμερίσματα Βελίκας και Ανάληψης ,ενώ τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου χαρακτηρίζονται ως πεδινά. Λόγω της μορφολογίας του εδάφους πρέπει να αναφέρουμε την χρήση γης στα πεδινά δημοτικά διαμερίσματα κυρίως για καλλιέργεια εαρινής πατάτας αλλά και σιτηρών ,αμπελιών, κηπευτικών κ.α

Οι χρήσεις γης φαίνονται αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα:

	Συνολική έκταση (σε χιλ.στρ)	Κατανομή Εκτάσεων				
		καλλιέργειες	βοσκότοποι	Δάση	Οικισμοί	λοιπά
Δήμος	86,6	84,6%	5,9%	1,3%	5,5%	2,5%
Δήμος/Νομό	2,8%	5,5%	0,6%	0,2%	4,5%	2,0%

Γ. ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Τα κυριότερα προϊόντα του δήμου είναι το ελαιόλαδο, τα σύκα, η σταφίδα, και το γάλα. Αναλυτικά, η παραγωγή σε χιλιάδες κιλά ανά δ.δ. όπως φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΣΥΚΑ	ΕΛΙΕΣ	ΣΤΑΦΥΛΙΑ	ΣΤΑΦΙΔΑ	ΓΑΛΑ	ΚΡΕΑΣ
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	290	2850	100	180	87	143
ΑΓΡΙΛΙΑ	23	418	14	60	43	23
ΑΜΦΙΘΕΑ	56	1205	50	140	254	
ΕΥΑ	134	2903	10	130	457	61
ΚΑΛΟΓΕΡΟΡΑΧΗ	49,5	806	35	6	11	18
ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ	81	530	2	3	55	12
ΠΟΛΥΛΟΦΟΣ	350	1500	8	6	12	4

Στο δήμο λειτουργούν από τρία ελαιοτριβεία στα δ.δ. Ανδρούσας, Αμφιθέας, και Εύας.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Λόγω της μορφολογίας του εδάφους της περιοχής (πεδινό) είναι φυσικό η οικονομία να στηρίζεται σε προϊόντα τα οποία ευδοκούν σε αυτά τα εδάφη και αυτά είναι:

- Α) Λάδι
- Β) Εσπεριδοειδή
- Γ) Κηπευτικά
- Δ) Αραβόσιτος

Επίσης ένα αξιοσημείωτο μέρος της αγροτικής παραγωγής καταλαμβάνει η κτηνοτροφία.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή, με κυριότερη καλλιέργεια την ελιά, κτηνοτροφία και τα σύκα.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Το σημαντικότερο κομμάτι της οικονομίας του δήμου στηρίζεται στα αγροτικά προϊόντα. Τα κυριότερα από αυτά είναι:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΕΛΙΕΣ	ΕΣΠΕΡ/ΕΙΔΗ	ΣΥΚΑ	ΣΤΑΦΙΔΕΣ	ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ
ΑΙΘΑΙΑΣ	0	14	12	0	0
ΑΜΦΕΙΑΣ	81,3	280	18	0	0
ΑΝΘΕΙΑΣ	188	304	200	350	0
ΘΟΥΡΙΑΣ	221,753	179	8	240	35
ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ	243,602	0	0	400	44
ΠΟΛΙΑΝΗΣ	85,637	0	0	0	0

*σε χιλ.κιά

Εκτός από αυτές τις καλλιέργειες, συναντάμε περίπου 1000 στρέμματα από χειμερινά σιτηρά στο δ.δ. Πολιανής, ενώ σε όλο το δήμο έχουμε 1.300 στρέμματα με αραβόσιτο.

Ειδικότερα, η Πολιανή ως ορεινή έχει ως κύρια παραγωγή τα μήλα και τα καρύδια, ενώ αξίζει να σημειωθεί η ανεπτυγμένη κτηνοτροφία της επειδή έχει αρκετούς βοσκότοπους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Μικρομάνη παρουσιάζει η καλλιέργεια της αγκινάρας που γίνεται με πρότυπο τρόπο. Με 300 στρέμματα που αποδίδουν περίπου 400 τόνους το έτος συμβάλει αποφασιστικά στη τοπική οικονομία.

Όλα τα προϊόντα διατίθενται στην τοπική αγορά εκτός από την αγκινάρα που καλύπτει τους νομούς Μεσσηνίας, Λακωνίας, και το νομό Ηλείας.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Από τον αριθμό απασχολούμενων στο Πρωτογενή τομέα (860) αλλά και από την όλη δραστηριότητα προκύπτει ότι η κύρια κατεύθυνση της οικονομικής ζωής βασίζεται στην αγροτική παραγωγή. Κύριες καλλιέργειες της περιοχής είναι η ελιά, τα σύκα, τα αμπέλια ενώ είναι ανεπτυγμένη και η κτηνοτροφία.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Η οικονομία της περιοχής όπως δείχνουν και τα δημογραφικά στοιχεία, βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή, με κυριότερες καλλιέργειες της ελιάς, της σταφίδας, των σύκων, και της πατάτας, όπως καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ (ΣΤΡΕΜ)
ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΟΙ	5.697
ΣΥΚΑ	4.918
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	1.868
ΠΑΤΑΤΑ	4.943
ΣΥΝΟΛΟ	52.822

Επίσης σε μικρότερες εκτάσεις καλλιεργούνται αμπέλια, εσπεριδοειδή, διάφορα κηπευτικά, σιτηρά (κυρίως αραβόσιτος).

Ειδικά για την περιοχή της έδρας και για τα δ.δ. Μαυρομματίου Παμίσου, Ανάληψης και Βελίκας, θα πρέπει να σημειωθεί πως έχει μεγάλη σημασία κυρίως η καλλιέργεια της εαρινής πατάτας .

Δ. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στο δήμο Ανδρούσας λειτουργούν οκτώ συνεταιρισμοί, τρεις στο δ.δ. Ανδρούσας ένας στο δ.δ. Αγριλιάς, ένας στο δ.δ. Εύας, δυο στο δ.δ. Μαγγανιακού και ένας στο δ.δ. Πολύλοφο.

Όλοι οι συνεταιρισμοί που λειτουργούν είναι στην ουσία πιστωτικοί συνεταιρισμοί που ως εργασία τους έχουν την απόδοση των επιδοτήσεων στους δικαιούχους και τη διανομή λιπασμάτων.

Αξιοσημείωτη είναι η δραστηριότητα του ελαιουργικού συνεταιρισμού που εδρεύει στο δ.δ. Ανδρούσας. Αριθμεί 340 μέλη τα οποία και προσφέρουν κατά μέσο όρο 450 τόνους λάδι ετησίως, ποσότητα αρκετά μεγάλη η οποία και προσφέρει τη δυνατότητα στη διοίκηση του συνεταιρισμού να πετυχαίνει καλές τιμές στη τιμή του λαδιού. Τα τελευταία δυο χρόνια ο συνεταιρισμός ασχολείται με την τυποποίηση ελαιολάδου σε μπουκάλια με την πρόσμιξη αρωματικών φυτών. Η όλη δραστηριότητα του συνεταιρισμού παρουσιάζει μεγάλη άνθηση και αυτό φαίνεται καθαρά από το γεγονός ότι ολόκληρη η παραγωγή λαδιού εξάγεται μέσω του συνεταιρισμού σε χώρες όπως η Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, Ιταλία, Αμερική, Νέα Ζηλανδία.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στο δήμο του Άρι λειτουργεί από ένας αγροτικός συνεταιρισμός σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα του δήμου. Δεν παρουσιάζουν κάποια

οικονομική δραστηριότητα πέρα από την διανομή των επιδοτήσεων στα μέλη τους καθώς επίσης και την πώληση λιπασμάτων, δραστηριότητας που καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα των συνεταιρισμών.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στο δήμο Αρφαρών λειτουργούν δυο αγροτικοί συνεταιρισμοί. Ένας στην έδρα του δήμου και ο άλλος στο δ.δ. Πηδήματος. Οι συνεταιρισμοί αυτοί είναι πιστωτικοί και δεν παρουσιάζουν κάποια αξιόλογη δράση, παρά μόνο την απόδοση των ετήσιων επιδοτήσεων στους δικαιούχους. Ο συνεταιρισμός στα Αρφαρά διαθέτει μια αποθήκη στην οποία φυλάγονται γεωργικά εφόδια τα οποία και εξυπηρετούν την ευρύτερη περιοχή, επίσης πουλάει λιπάσματα για λογαριασμό της Ε.Α.Σ. (Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών). Με αυτό τον τρόπο ο συνεταιρισμός του δ.δ. Αρφαρών κερδίζει κάποια χρήματα τα οποία και αποτελούν και την μοναδική πηγή κερδών του συνεταιρισμού.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Σε κάθε δ.δ. του δήμου υπάρχει αγροτικός συνεταιρισμός χωρίς ιδιαίτερη δραστηριότητα πέραν της διανομής των επιδοτήσεων.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Στο δήμο Ιθώμης υπάρχουν συνολικά πέντε συνεταιρισμοί, ένας στο δ.δ. Βαλύρας, δυο στο δ.δ. Αριστοδημείου, ένας στο δ.δ. Μαυρομματίου και ένας στο δ.δ. Πετραλώνων. Οι παραπάνω συνεταιρισμοί είναι στην ουσία καθαρά πιστωτικοί συνεταιρισμοί με σκοπό τη διανομή των επιδοτήσεων και μερικές φορές τη πώληση λιπασμάτων.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στο δήμο Μεσσήνης υπάρχουν ανενεργοί αγροτικοί συνεταιρισμοί στα δ.δ. του δήμου. Ο μόνος αγροτικός συνεταιρισμός που λειτουργεί είναι αυτός στη Μεσσήνη. Απαριθμεί γύρω στα 250 μέλη εκ των οποίων το 95% από αυτούς είναι πατατοκαλλιεργητές οι οποίοι και διοχετεύουν την παραγωγή τους σε όλη την Ελλάδα. Ο συνεταιρισμός λειτουργεί ως πιστωτικός, ασχολείται μόνο με την προμήθεια λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και γεωργικών σπόρων από την πώληση των οποίων έχει έσοδα με τα οποία καλύπτει τις λειτουργικές του ανάγκες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Α

Η περιοχή μελέτης στηρίζεται οικονομικά στη γεωργία (αγροτικές καλλιέργειες). Το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ασχολείται στον πρωτογενή τομέα. Η ανεργία στη περιοχή κυμαίνεται από 5% έως 10%. Αποτελεί αρνητικό παράγοντα που οδηγεί στην εσωτερική μετανάστευση προς τα μεγάλα κέντρα του νομού με αποτέλεσμα την ερήμωση των περιοχών.

Οι επιχειρήσεις που λειτουργούν είναι οικογενειακού χαρακτήρα ασχολούνται κυρίως με την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Το μέγεθος τους είναι μικρό (5 με 7 άτομα). Στον τριτογενή τομέα υπάρχει υστέρηση. Κάποια κινητικότητα παρατηρείται στους δήμους Μεσσήνης, Άριος και Ιθώμης. Χαρακτηριστική είναι η έλλειψη τουριστικών καταλυμάτων.

Κύρια πηγή εσόδων για τους κατοίκους αποτελεί η καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων (ελιά, σύκα, εσπεριδοειδή).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Β,Γ

Σε όλους τους παραπάνω δήμους βλέπουμε να υπερτερούν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις έναντι των δασών και των βοσκοτόπων. Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αγροτική οικονομία της περιοχής στηρίζεται στις καλλιέργειες. Ειδικότερα στην καλλιέργεια της ελιάς και λιγότερο στα σύκα, τη σταφίδα και την αγκινάρα. Η αξιοποίηση της γης γίνεται με παραδοσιακά μέσα και τρόπους κάτι που δεν επιφέρει τα μέγιστα αποτελέσματα στη παραγωγή.

Όλοι αυτή η τεράστια έκταση καλλιεργήσιμης γης θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με σύγχρονες μεθόδους ώστε να αποδώσει τα μέγιστα οικονομικά οφέλη στους παραγωγούς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Δ

Σε κάθε δήμο ακόμα και σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα, λειτουργούν αγροτικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί. Κύρια εργασία τους είναι η διανομή των επιδοτήσεων στους αγρότες και η προμήθεια λιπασμάτων – γεωργικών εφοδίων σε χαμηλότερες τιμές στα μέλη τους. Ζοφερή είναι η διαπίστωση ότι το συνεταιριστικό κίνημα δεν λειτουργεί. Πολλοί από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς στα δημοτικά διαμερίσματα τον εν λόγω δήμων δεν υφίστανται πλέον και έχουν κλείσει. Συνεταιρισμοί λειτουργούν στην έδρα κάθε δήμου ως πιστωτικοί συνεταιρισμοί χωρίς να παράγουν κανένα αξιοσημείωτο έργο πέραν της διανομής των επιδοτήσεων. Εξαίρεση παρουσιάζει ο αγροτικός συνεταιρισμός Ανδρούσας, ο οποίος και ασχολείται με την τυποποίηση και δημιουργία λαδιού με την πρόσμιξη αρωματικών φυτών. Αξιοσημείωτη είναι ακόμη και η κίνηση των τοπικών συνεταιρισμών στο δήμο Άρι οι οποίοι και σκέφτονται τη συνένωση μεταξύ τους, βάση του νόμου 2810/2000 και τη δημιουργία ενός πρότυπου ελαιοτριβείου.

Συμπερασματικά από τις επαφές που είχαμε με αρμόδιους φορείς, μέλη και προέδρους συνεταιρισμών καταλήξαμε σε τρεις βασικές αιτίες που εμποδίζουν την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος:

A) Ως κύριος λόγος μη λειτουργίας των συνεταιρισμών είναι η αδιαφορία που επιδεικνύουν οι κατά τόπους αγρότες, οι οποίοι και προτιμούν να δίνουν την παραγωγή τους απευθείας στους εμπόρους, οι οποίοι έχουν τη

δυνατότητα να τους πληρώνουν είτε αμέσως είτε σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Β) Υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένων στελεχών που απαρτίζουν την διοίκηση των συνεταιρισμών.

Γ) Υπάρχει δυσχέρεια εκ μέρος των συνεταιρισμών ώστε να μπορέσουν οι ίδιοι να προωθήσουν και να διακινήσουν τα προϊόντα των παραγωγών – μελών τους σε μεγάλα αστικά κέντρα. Αυτό απαιτεί ένα ευρύ δίκτυο πωλητών και καταστημάτων τα οποία να δεχτούν να προωθήσουν τα προϊόντα.

Τα παραπάνω προβλήματα είναι αλληλένδετα και κανένα δεν μπορεί να λυθεί, αν πρώτα δεν λυθούν και τα υπόλοιπα δυο. Οι συνεταιρισμοί λειτουργούν μέσα σε ένα δυσχερές περιβάλλον που ελέγχεται από τους μεγαλέμπορους που κανονίζουν τις τιμές των προϊόντων και κατ επέκταση είναι δύσκολο για τους συνεταιρισμούς να επιβιώσουν. Για να επιβιώσουν πρέπει να διαφοροποιηθούν και να δημιουργήσουν κάτι δικό τους, να εναρμονιστούν με τις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς , με την ανάδειξη στα προϊόντα που θα παράγουν κάποιων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ώστε να μπορέσουν να διαφοροποιήσουν τα προϊόντα τους και να τα κάνουν ανταγωνιστικά τόσο στην τοπική αγορά αλλά και στο εξωτερικό.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΤΑΣΕΩΝ			
ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘ. Δ.Δ.	ΚΑΛΙΕΡ. ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΧΙΛ. ΣΤΡ.	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	ΔΑΣΗ	ΠΕΔΙΝΑ	ΗΜΙΟΡΕΙΝΑ	ΟΡΕΙΝΑ	ΠΑΡΑΘΑΛΛΑΣΙΑ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	9	35495	10552	181	25485	0	10009	0
ΑΡΙΣ	6	18009	38,6	0	22497	0	0	0
ΑΡΦΑΡΑ	8	28000	26862	28000	9762	31902	45500	0
ΘΟΥΡΙΑ	6	18763	23070	29837	16995	0	59905	0
ΙΘΩΜΗ	8	44938	18029	24099	44485	1277	33341	0
ΜΕΣΣΗΝΗ	14	71741	5003	1102	41806	0	0	42994

Πηγή: Έρευνα ΤΕΙ Καλαμάτας Τμήμα ΔΜΤΑ 1999

Πίνακας συνεταιρισμών των δήμων της περιοχής μελέτης

ΔΗΜΟΣ	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αρ.Συνεταιρισμων	ΔΗΜΟΣ	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αρ.Συνεταιρισμων
Ανδρούσα	Ανδρούσα	3	Θουρία	Αιθαία	1
	Αγριλιά	1		Άμφεια	1
	Αμφιθέα			Άνθεια	1
	Ελληνοεκκλησιά			Θουρία	1
	Έυα	1		Μικρομάνη	1
	Καλαμαρά			Πολιανή	1
	Καλογερόραχη			Σύνολο	6
	Μαγγανιακό	2		Ιθώμη	Δημοτικό Διαμέρισμα
Πολύλοφος	1	Αριστοδήμειο	2		
Σύνολο	8	Αρσινόη			
Άρις	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αρ.Συνεταιρισμων	Βαλύρα		1
	Αλώνια	1	Ζερμπίσια		
	Άμμος	1	Κεφαλινός		
	Ανεμόμυλος	1	Λάμπαινα		1
	Άρις	1	Μαυρομμάτι Ιθώμης		1
	Αριοχώρι	1	Ρευματιά		
	Ασπροπουλιά	1			
	Σύνολο	6	Σύνολο	5	
Αρφαρά	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αρ.Συνεταιρισμων	Μεσσήνη	Δημοτικό Διαμέρισμα	Αρ.Συνεταιρισμων
	Άγιος Φλώρος			Αβραμιού	1*
	Άγριλος			Ανάληψη	1*
	Αρφαρά	1		Βελίκα	1*
	Βελανιδιά			Καρτερόλι	1*
	Βρωμόβρυση			Λευκοχώρα	1*
	Πήδημα	1		Λυκότραφος	1*
	Πλατύ			Μάδενα	1*
	Σταματινού			Μαυρομμάτι Παμίσου	1*
	Σύνολο	2		Μεσσήνη	1
Πηγή: Από ίδια έρευνα			Νεοχώρι	1*	
			Πιλαλίστρα	1*	
			Σπιτάλι	1*	
			Τριοδος	1*	
			Σύνολο		
* Ανενεργοί					

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΔΗΜΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. ΥΔΡΕΥΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Το δίκτυο ύδρευσης στο δήμο καλύπτει μεγάλη έκταση και όλες τις ανάγκες των δημοτικών διαμερισμάτων. Η έκταση του δικτύου δημιουργεί μεγάλες ανάγκες στην συντήρησή του και στην αντιμετώπιση των βλαβών. Κάποια προβλήματα δημιουργούνται στην Καλογερόραχη, τα οποία θα αντιμετωπιστούν άμεσα με την μελέτη για γεώτρηση που δρομολογεί ο δήμος. Η μελέτη και η γεώτρηση θα χρηματοδοτηθούν από ίδιους πόρους.

Ο δήμος υδροδοτείται από 3 πηγές και από 11 γεωτρήσεις. Έτσι στις περιόδους αιχμής υπάρχει επάρκεια νερού.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
83	45.8%	54.2%	0.0%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στο δίκτυο ύδρευσης παρατηρείται αδυναμία κάλυψης των αναγκών των δ.δ. και χρειάζονται βελτιώσεις και επεκτάσεις, ενισχυτικοί

αγωγοί για της υψηλές ζώνες και πιεστικά μηχανήματα για την καλύτερη κυκλοφορία. Τα παραπάνω έργα έχουν δρομολογηθεί μέσω του προγράμματος ΕΠΤΑ.

Η υδροδότηση γίνεται κυρίως μέσω των πηγών του Πηδήματος. Σε περιόδους αιχμής (καλοκαίρι) το νερό δεν επαρκεί. Το πρόβλημα θα λυθεί με τα παραπάνω μέτρα.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
14.5	86.2%	13.8%	0.0%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Το υπάρχον δίκτυο ύδρευσης στο δήμο καλύπτει τις ανάγκες των δημοτών, χωρίς να παραλείψουμε κάποια προβλήματα σχετικά με την επάρκεια νερού σε κάποια δημοτικά διαμερίσματα. Αυτά θα αντιμετωπιστούν με την μελέτη και κατασκευή έργων στο δίκτυο ύδρευσης, μέσω του ΕΠΤΑ αλλά και από ίδιους πόρους. Κυρίως η υδροδότηση γίνεται από τις πηγές που υπάρχουν στον δήμο αλλά και από γεωτρήσεις οι οποίες συνεισφέρουν στην επάρκεια νερού στα δ.δ. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει έλλειψη, αλλά οι δημότες δεν μένουν ποτέ χωρίς νερό, γιατί μειώνεται κυρίως η ποσότητα χωρίς να κόβεται τελείως η παροχή.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
93.6	28%	70.3%	1.7%

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Το δίκτυο ύδρευσης καλύπτει τις ανάγκες των δημοτικών διαμερισμάτων. Η υδροδότηση γίνεται από πηγές και γεωτρήσεις. Σε περιόδους αιχμής παρατηρούνται διακοπές στην ύδρευση στο Δ.Δ. Αμφείας. Το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί με μία νέα γεώτρηση.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
77	27.3%	66.2%	6.5%

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Το δίκτυο ύδρευσης χαρακτηρίζεται ως απαρχαιωμένο και μεγάλο του μέρος είναι κατασκευασμένο από αμιαντοτσιμέντο.

Το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί με επεκτάσεις του δικτύου και νέες γεωτρήσεις καθώς και αντικαταστάσεις του παλαιού δικτύου μέσω του προγράμματος ΕΠΤΑ και της ΣΑΤΑ. Η υδροδότηση γίνεται από τις πηγές του Αγ. Φλώρου και γεωτρήσεις. Σε περιόδους αιχμής παρουσιάζεται ανεπάρκεια νερού ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες στο Δ.Δ. Μαυροματίου και Δ.Δ. Αρσινόης, κάτι που αντιμετωπίζεται με διακεκομμένη ύδρευση από τον δήμο.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
91.4	15.6%	5.7%	78.8%

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Το υπάρχον δίκτυο καλύπτει τις ανάγκες όλων των Δ.Δ. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να γίνουν κάποιες βελτιώσεις όπως αλλαγή των σωληνώσεων σε όλα τα Δ.Δ. διότι διαπιστώθηκε ότι είναι επιβλαβές για την υγεία. (σωλήνες αμιαντοτσιμέντου). Η υδροδότηση στο δήμο γίνεται από γεωτρήσεις και σε περιόδους αιχμής όταν παρουσιάζεται πρόβλημα στην επάρκεια του νερού παίρνουν νερό από τον σύνδεσμο του Πηδήματος.

Σύνολο έκτασης δικτύου ύδρευσης(KM)	Κατανομή		
	Αμίαντος	Πλαστικό	Χάλυβας
137.1	28.4%	71.6%	0.0%

2. ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Οι ανάγκες αποχέτευσης στο δήμο καλύπτονται αποκλειστικά με την χρήση βόθρων. Αυτό έχει σαν συνέπεια την μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα, με κάποιες επιπτώσεις φυσικά στην υγεία. Λύση σε αυτά τα προβλήματα θα δοθεί με την δημιουργία αποχετευτικού δικτύου. Ήδη πραγματοποιείται μελέτη για την δημιουργία αποχέτευσης στα δ.δ.Αδρούσας, Εύας, Αμφιθέας, η οποία χρηματοδοτείται από το ΕΠΤΑ. Επίσης στα μελλοντικά σχέδια του δήμου δρομολογείται η διαδικασία διαδημοτικής συνεργασίας με τους δήμους Αρφαρών, Άρι.

Πρέπει να αναφέρουμε και την εκπόνηση μελέτης για αποχέτευση του δ.δ. Μαγγανιακού στα πλαίσια ευρύτερης ανάπτυξης-ανάπλασης του εν λόγω δ.δ.

Στο δήμο υπάρχουν αγωγοί όμβριων υδάτων, οι οποίοι καταλήγουν κυρίως σε ρέματα. Δεν υπάρχει κεντρικός αγωγός όμβριων επιβάλλεται όμως η ανάγκη δημιουργίας του.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Η αποχέτευση γίνεται σε βόθρους σε ποσοστό 100% γεγονός που δημιουργεί μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα. Το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί με διαδημοτική συνεργασία με τον δήμο Θουρίας και Αρφαρών για τη δημιουργία κεντρικού αγωγού, εσωτερικών και εξωτερικών δικτύων, για τα δ.δ. του δήμου.

Δεν υπάρχει αγωγός όμβριων υδάτων παρά μόνο σε ορισμένα σημεία, τα οποία οδηγούν τα νερά στον Πάμισο ποταμό. Ο δήμαρχος τόνισε την ανάγκη δημιουργίας αγωγού όμβριων υδάτων. Οι προτάσεις του δημάρχου είναι η ευαισθητοποίηση των πολιτών και ο καθορισμός του φράγματος του Παμίσου από τα καλάμια τα οποία παρακρατούν την μόλυνση. Με αυτό τον τρόπο δεν θα δοθεί ολοκληρωτική λύση στο πρόβλημα. Γι' αυτό το λόγο έχει έρθει σε επαφή με το δήμο Αρφαρών για τον καθορισμό του Παμίσου. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν ήταν :

α) καθαρισμός από φυτά και ανεξέλεγκτη βλάστηση κατά μήκος του ποταμού και

β) διαμόρφωση των όχθων του Παμίσου.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Οι ανάγκες αποχέτευσης στον δήμο καλύπτονται αποκλειστικά με την χρήση βόθρων. Αυτό έχει σαν αντίκτυπο την μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα και κυρίως των πηγών, οι οποίες αποτελούν κύριο χαρακτηριστικό του δήμου .(Αγ. Φλώρος και Πήδημα). Το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί και ήδη έχουν διατεθεί 50 εκατομμύρια τα οποία θα προορίζονται για την εκπόνηση μελέτης για το αποχετευτικό του δήμου. Έτσι μελλοντικά με την δημιουργία δικτύου αποχέτευσης η απόθεση των λυμάτων θα γίνεται σε βιολογικό καθαρισμό, πιθανότατα σε αυτόν της πόλης της Καλαμάτας.

Το πρόβλημα με τη διάθεση των όμβριων υδάτων στο δήμο αντιμετωπίζεται με τη δημιουργία αγωγών τμηματικά και όπου αυτοί είναι απαραίτητοι. Χαρακτηριστική είναι και η ύπαρξη ρεμάτων, τα

οποία τη χειμερινή περίοδο κυρίως, λειτουργούν σαν αγωγοί όμβριων υδάτων. Όλα αυτά δεν αποκλείουν την ανάγκη δημιουργίας κεντρικού δικτύου και παράλληλα την επέκταση και ανανέωση του δικτύου όμβριων.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Στον δήμο δεν υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο. Η αποχέτευση καλύπτεται 100% σε βόθρους κάτι που σημαντικά επιβαρύνει το περιβάλλον με μόλυνση των υπόγειων υδάτων. Εκφράζεται η επιθυμία για την δημιουργία δικτύου αποχέτευσης με σύνδεση με τον βιολογικό Καλαμάτας.

Τα κεντρικά δίκτυα έχουν ήδη κατασκευαστεί. Υπάρχουν αγωγοί όμβριων υδάτων ο οποίος καταλήγει στον ξεροπόταμο Ξερούλα και στον ποταμό Άρι. Δημιουργούνται επίσης προβλήματα πλημμύρων το χειμώνα, κυρίως στον κάμπο της Μικρομάνης.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Η αποχέτευση στον δήμο πραγματοποιείται σε βόθρους κάτι που προκαλεί μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα των Δ.Δ.

Το πρόβλημα απασχολεί σοβαρά τον δήμο. Στον τομέα αυτό έχει δραστηριοποιηθεί κάνοντας μελέτη αποχετευτικού δικτύου σε συνεργασία με τον δήμο Μελιγαλά. Υπάρχουν αγωγοί όμβριων υδάτων στα Δ.Δ. και καταλήγει σε ρέματα, στη Μαυροζούμενα και τον Πάμισο.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Οι ανάγκες αποχέτευσης στο δήμο καλύπτονται αποκλειστικά από βόθρους σε όλα τα δ.δ. εκτός από την έδρα του δήμου (δ.δ. Μεσσήνης) που έχει σε μεγάλο βαθμό ολοκλήρωση την δημιουργία αποχετευτικού δικτύου το οποίο μελλοντικά θα καταλήγει στον βιολογικό καθαρισμό. Προβλήματα με τη μόλυνση του περιβάλλοντος δεν έχουν εμφανισθεί. Ακόμη στην έδρα του δήμου υπάρχει αγωγός όμβριων υδάτων ο οποίος λειτουργεί ικανοποιητικά και καταλήγει στον Πάμισο.

3. ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Το οδικό δίκτυο με τους όμορους δήμους καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των δημοτών. Υπάρχει πλήρης ασφαλίστρωση. Ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό σε κάλυψη υπάρχει στο αγροτικό δίκτυο του δήμου. Υπάρχει θέληση για βελτίωση του δικτύου, αλλά κύριο πρόβλημα είναι η ύπαρξη μη στέρεων εδαφών για δημιουργία δρόμων, λόγω της μορφολογίας του εδάφους. Συχνά ο δήμος οδηγείται σε επεμβάσεις λόγω των δυσκολιών που παρουσιάζονται. Το δίκτυο μέσα στο δήμο είναι καλό και βελτιώνεται συνεχώς. Η βελτίωση του στο μέλλον κρίνεται αναγκαία και μέσα στους βασικούς στόχους του δήμου.

Με την βελτίωση του δικτύου θα επηρεαστεί άμεσα η ανάπτυξη του τουρισμού, ή γεωργία αλλά και η καλαισθησία του δήμου.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
57.0	42.1%	0.0%	57.9%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Το παρόν οδικό δίκτυο που ενώνει το δήμο με όμορους δήμους καλύπτει 100% τις ανάγκες του δήμου και παρουσιάζει ποσοστό

ασφαλτόστρωσης 100%. Σε κάποια σημεία όμως χρειάζεται κάποιες μικρές βελτιώσεις και διαπλατύνσεις.

Το εσωτερικό δίκτυο μέσα στο δήμο χαρακτηρίζεται μέτριο και προβλέπεται βελτίωση του στο μέλλον μέσω του προγράμματος ΕΠΤΑ.Ο δήμαρχος πιστεύει ότι η βελτίωση του οδικού δικτύου θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της γεωργίας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
55.0	45.5%	0.0%	54.5%

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Το δίκτυο που ενώνει το δήμο Αρφαρών με τους όμορους δήμους καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των δημοτών. Αν και ικανοποιούνται οι ανάγκες των δημοτών υπάρχουν προβλήματα σχετικά με την συντήρηση και την μερική επέκταση των δικτύων. Αυτά αντιμετωπίζονται από το δήμο και χρηματοδοτούνται κυρίως από το ΕΠΤΑ αλλά και από ίδιους πόρους. Η κατάσταση του οδικού δικτύου μέσα στο δήμο χαρακτηρίζεται ως καλή, με σχέδια για βελτίωση στο μέλλον. Πρέπει ακόμη να επισημανθεί η ύπαρξη μεγάλου αγροτικού δικτύου που καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες των δημοτών.

Η καλύτερη κατάσταση του θα βοηθήσει μελλοντικά στην ανάπτυξη του τουρισμού και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
476	7.6%	6.3%	86.1%

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Το οδικό δίκτυο που ενώνει το δήμο με όμορους δήμους είναι 100% άσφαλτος ενώ το εσωτερικό οδικό δίκτυο μπορεί να χαρακτηριστεί καλό. Η βελτίωση του θα επιφέρει ανάπτυξη στον τουρισμό και τη γεωργία. Υπάρχει δίκτυο αγροτικής οδοποιίας το οποίο κρίνεται προβληματικό.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
264	12.9%	0.0%	87.1%

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Το οδικό δίκτυο καλύπτεται κατά 90% από άσφαλτο και το υπόλοιπο 10% από αγροτικού δρόμους. Το εσωτερικό οδικό δίκτυο χαρακτηρίζεται κακό και προβλέπεται βελτίωση του στο μέλλον, μέσω του προγράμματος ΕΠΤΑ, κάτι που θα ωφελήσει την ανάπτυξη του τουρισμού και τη γεωργία.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
387.5	10.3%	1.9%	87.7%

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Το οδικό δίκτυο που ενώνει το δήμο της Μεσσήνης με όμορους δήμους δεν καλύπτει ολοκληρωτικά τις ανάγκες των δημοτών. Κύριο πρόβλημα είναι το κακό οδόστρωμα το οποίο όμως θα βελτιωθεί με την ένταξη του έργου στο πρόγραμμα ΕΠΤΑ. Το εσωτερικό δίκτυο μέσα στο δήμο χαρακτηρίζεται καλό και υπάρχει η σκέψη βελτίωσης του στο μέλλον. Όπως πιστεύεται η βελτίωση του οδικού δικτύου θα συμβάλει άμεσα στην ανάπτυξη του τουρισμού (κυρίως στη παραλία), στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη γεωργία.

Σύνολο(ΚΜ) Οδικού δικτύου	Κατανομή		
	Κύριο	Δευτερεύον	Αγροτικό
281	24.9%	3.9%	71.2%

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στην διαχείριση των απορριμμάτων δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα. Η απόθεση γίνεται σε χωματερή χωρίς άδεια η οποία είναι πλήρως ελεγχόμενη. Ο χώρος ανήκει στον δήμο Ιθώμης και τον χρησιμοποιεί και ο δήμος Ανδρούσας, χωρίς ο όγκος των απορριμμάτων να δημιουργεί προβλήματα στο περιβάλλον. Η δημιουργία Χ.Υ.Τ.Α. είναι μέσα στα σχέδια του δήμου σε συνεργασίας με τους υπόλοιπους δήμους.

Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται από 1 απορριμματοφόρο, 2 με 3 φορές /βδομάδα . Οι ανάγκες καλύπτονται, αλλά εκκρεμεί η πρόταση για συνεργασία με τον δήμο Ιθώμης για την κοινότητα Τρικώρφου, που αντιμετωπίζει προβλήματα στον τομέα των απορριμμάτων. Το απορριμματοφόρο ανήκει διοικητικά στον αναπτυξιακό σύνδεσμο "Σαμαρίνα" ο οποίος συνεχίζει να λειτουργεί υπό την εποπτεία του δήμου, για να μην υπάρχει φόρτος στις δημοτικές υπηρεσίες προς όφελος των πολιτών.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στη διαχείριση των απορριμμάτων παρουσιάζονται προβλήματα κυρίως το καλοκαίρι και οφείλονται στη συχνότητα αποκομιδής η οποία είναι 2 φορές/εβδομάδα. Το υπάρχων απορριμματοφόρο που

χρησιμοποιείται είναι μικρής δυνατότητας γι' αυτό ο δήμος έχει προβεί στη διαδικασία αγοράς μεγαλύτερου οχήματος. Η απόθεση των απορριμμάτων γίνεται στο χώρο που χρησιμοποιεί και ο δήμος Καλαμάτας. Το απορριμματοφόρο χρησιμοποιείται στα πλαίσια διαδημοτικής συνεργασίας από τους δήμους Αρφαρών, Θουρίας, Άριος. Ο δήμος συμμετέχει στους δήμους εκείνους που σκέφτονται τη δημιουργία Χ.Υ.Τ.Α.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Η διαχείριση των απορριμμάτων γίνεται από τον δήμο με κάποια όμως προβλήματα. Αυτά εντοπίζονται στην αποκομιδή των απορριμμάτων κυρίως λόγω της συχνότητας και των ελλειπών μέσων αποκομιδής (χρήση μικρού απορριμματοφόρου). Αυτό θα λυθεί μελλοντικά με προσπάθειες που γίνονται για αγορά ενός μεγαλύτερου σε χωρητικότητα οχήματος απορριμμάτων.

Η απόθεση γίνεται σε διάφορες χωματερές. Διαπιστώνονται κάποιες επιπτώσεις στο περιβάλλον αν και δεν έχει διαπιστωθεί κάτι σοβαρό από την πλευρά του δήμου η από κάποιον άλλο αρμόδιο ή ακόμα και τους δημότες.

Υπάρχει η προοπτική δημιουργίας ελεγχόμενου χώρου (ΧΥΤΑ) σε συνεργασία με άλλους δήμους, αλλά δεν υπάρχουν σύμφωνα με την άποψη του δημάρχου ευνοϊκές προοπτικές για ολοκλήρωση της σκέψης. Διαδημοτική συνεργασία στο δήμο εντοπίζεται με την διατήρηση διαδημοτικής επιχείρησης διαχείρισης απορριμμάτων με τους δήμους Άρι και Θουρίας (χρήση κοινού απορριμματοφόρου).

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Ο δήμος δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα στην αποκομιδή των απορριμμάτων. Η απόθεση τους γίνεται στον χώρο που χρησιμοποιεί και ο δήμος Καλαμάτας. Έχει εκφραστεί από την πλευρά της η επιθυμία δημιουργίας Χ.Υ.Τ.Α. σε συνεργασία με άλλους 9 δήμους. Προτεινόμενη θέση είναι το χωριό Πιλαλίστρα. Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται ανά 2 μέρες.

Το απορριμματοφόρο δεν καλύπτει τις ανάγκες του δήμου και έχει ήδη προβεί σε διαδικασία αγοράς οχήματος μεγαλύτερης χωρητικότητας.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Στη διαχείριση των απορριμμάτων δεν υπάρχει ουσιαστικό πρόβλημα. Αν και η συχνότητα αποκομιδής είναι ικανοποιητική 5 μέρες / εβδομάδα, τους θερινούς μήνες η αποκομιδή είναι πιο τακτική. Χρησιμοποιείται 1 απορριμματοφόρο, το οποίο ανήκει στον δήμο και αξιοποιείται πλήρως. Η απόθεση των απορριμμάτων γίνεται σε ημιελεγχόμενη έκταση 10 στρεμμάτων στο δ.δ. Βαλύρας, συγκεκριμένα στους πρόποδες του όρους Ιθώμη. Ο χώρος χρησιμοποιείται επίσης και από τον Δ. Ανδρούσας. Ο δήμος θέλοντας να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της απόθεσης των απορριμμάτων, ζητά τη συνεργασία με άλλους δήμους για τη δημιουργία Χ.Υ.Τ.Α. Όσων αφορά την δημιουργία διαδημοτικής επιχείρησης για τη διαχείριση των απορριμμάτων ο δήμος αδυνατεί να συμμετέχει στην υλοποίησή του, λόγω οικονομικής αδυναμίας.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Ο δήμος παρουσιάζεται αρκετά οργανωμένος στο θέμα της αποκομιδής των απορριμμάτων και δεν αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα. Η απόθεση των απορριμμάτων γίνεται σε ημιελεγχόμενο χώρο (υπάρχει περίφραξη) που όμως δεν παρουσιάζει προβλήματα μόλυνσης της γύρω περιοχής. Η θέση απόθεσης των απορριμμάτων είναι στην περιοχή "Λιμενικά" (δεξιά του Παμίσου). Η χρήση του χώρου γίνεται κάποιες φορές και από άλλους δήμους έναντι αμοιβής. Για το μέλλον προβλέπεται δημιουργία διαδημοτικής επιχείρησης για τη διαχείριση και διάθεση των απορριμμάτων με τη δημιουργία ενός Χ.Υ.Τ.Α.

Για την αποκομιδή χρησιμοποιούνται 3 απορριματοφόρα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες του δήμου. Η συχνότητα αποκομιδής είναι ανά 2 μέρες και παρουσιάζεται πλήρης αξιοποίηση του εξοπλισμού και του προσωπικού. Στο δήμο δεν λειτουργεί ο θεσμός της ανακύκλωσης.

5.ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Ο δήμος δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα στο περιβάλλον. Κύριο πρόβλημα είναι τα φυτοφάρμακα και η ανεξέλεγκτη χρήση τους. Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται με 1 απορριμματοφόρο και γίνεται απόρριψη σε ελεγχόμενο χώρο. Οι πυρκαγιές αντιμετωπίζονται σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και με την βοήθεια των πολιτών, που διαθέτουν τα τρακτέρ τους εξοπλισμένα με βυτία. Δεν υπάρχουν άλλα σοβαρά προβλήματα. Το μέρος του ποταμού Παμίσου που αντιστοιχεί στο δήμο δεν επηρεάζεται από την μόλυνση, αν και το θέμα της μόλυνσης του Παμίσου πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα σε γενικότερο επίπεδο. Για το λόγο αυτό έχουν γίνει κάποιες επαφές με τον δήμο του Άρι με σκοπό την αξιοποίηση του φράγματος του Παμίσου στο δ.δ. του Άρι. Από τις επαφές που έγιναν δεν βγήκε κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Ο δήμος αντιμετωπίζει προβλήματα μόλυνσης του περιβάλλοντος τα οποία οφείλονται σε λύματα ελαιοτριβείων και την ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων τα οποία είναι και τα σημαντικότερα. Τα

προβλήματα αυτά είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν σε συνεργασία με άλλους δήμους με γενικότερη συντονισμένη ενέργεια.

Στο δήμο δεν αντιμετωπίζεται πρόβλημα με τις πυρκαγιές παρόλο αυτά προβλέπεται η αγορά βυτιοφόρου με πιεστικό μηχάνημα για τυχόν μελλοντικά περιστατικά. Ο δήμος αντιμετωπίζει ελάχιστα προβλήματα καταπάτησης δημόσιων εκτάσεων καθώς και κάποια αυθαίρετα αποστραγγιστικά έργα.

Ο Πάμισος απειλείται άμεσα από την μόλυνση του περιβάλλοντος διότι γίνεται ο κύριος αποδέκτης των απόβλητων του ελαιοτριβείων, φυτοφαρμάκων και σκουπιδιών. Ο δήμαρχος οραματίζεται την αξιοποίηση του φράγματος με δημιουργία αναψυκτηρίου και διαφορών κατασκευών. Στο θέμα αυτό βοηθάει η υπάρχουσα τοποθεσία παραπλεύρως του ποταμού (διάφορα κτίρια του Α.Σ.Ο. αναξιοποίητα) καθώς και ο Σιδηροδρομικός Σταθμός πιο πέρα. Ο δήμος οραματίζεται

-τη δημιουργία δρόμου παράλληλα του ποταμού που να συνδέει την Μεσσήνη με τον Άρι.

-τη δημιουργία περιπατητικού τουρισμού καθώς και

-την οργάνωση πλωτών περιπάτων στο ποτάμι (κανό) και διάφορες αθλητικές δραστηριότητες.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Ο δήμος αντιμετωπίζει προβλήματα μόλυνσης του περιβάλλοντος. Αυτό γίνεται κυρίως από τα λύματα των ελαιοτριβείων τα φυτοφάρμακα και από τους βόθρους των σπιτιών. Σοβαρό πρόβλημα από τα φυτοφάρμακα και λύματα των ελαιοτριβείων δημιουργείται στον

υδροφόρο ορίζοντα λόγω της ύπαρξης αλλά και την σπουδαιότητα των πηγών για τον δήμο. Όλα αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν ρεαλιστικά από τον δήμο και χωρίς υπερβολές, σε συνεργασία με τους υπόλοιπους δήμους.

Το πρόβλημα των πυρκαγιών αντιμετωπίζεται σε συνεργασία με την πυροσβεστική υπηρεσία και με την πρωτοβουλία του δήμου για δημιουργία αγροτικού οχήματος σε πυροσβεστικό. Αντιμετωπίζεται επίσης θετικά από τους δημότες ή όλη ενέργεια αυτή του δήμου.

Ο ποταμός Πάμισος μολύνεται άμεσα από τα ελαιοτριβεία και από την χρήση των φυτοφαρμάκων και πρέπει να δοθεί άμεση λύση, πάντα με ρεαλιστικό προσανατολισμό. Αυτά που προτείνονται ίσως λύσουν το πρόβλημα με την συνεργασία των υπόλοιπων δήμων. Οι επαφές ως τώρα σ' αυτό περιορίζονται μόνο στο θέμα των αρδεύσεων. Για τον ποταμό προτείνεται η ανάπλαση των πηγών (Άγιος Φλώρος) και ο καθαρισμός του από τον Άρι ως της πηγές. Επίσης χρήζει αξιοποίησης η περιοχή πηγών Πηδήματος (ποταμός Άρις) ως χώρος αναψυχής.

Η ανακύκλωση σαν θεσμός δεν απασχόλησε τον δήμο ποτέ στο παρελθόν, ούτε και τώρα. Η συχνότητα αποκομιδής των απορριμμάτων χαρακτηρίζεται ελλιπής (2 φορές/βδομάδα) και γίνεται δύσκολα λόγω χρήσης μικρής χωρητικότητας απορριμματοφόρου. Το απορριμματοφόρο απασχολείται και από τους δήμους Άρι, Θουρίας, οι οποίοι συμφωνούν στην αγορά ενός μεγαλύτερου οχήματος για την καλύτερη εξυπηρέτηση τους.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Ως κύρια περιβαλλοντολογικά προβλήματα, θεωρούνται η ευρεία χρήση φυτοφαρμάκων στην γεωργία, οι ανεξέλεγκτοι χώροι απόρριψη απορριμμάτων, τα απόβλητα ελαιοτριβείων και οι επιχωματώσεις ρεμάτων. Τα προβλήματα δεν αντιμετωπίζονται άμεσα. Ο δήμος αντιμετωπίζει προβλήματα με τις πυρκαγιές στα ορεινά δ.δ.. Για την άμεση αντιμετώπιση και συνδρομή στο έργο της πυροσβεστικής υπηρεσίας έχει δημιουργήσει μία υδροφόρα που ανήκει στο δήμο.

Ο ποταμός Πάμισος μολύνεται από φυτοφάρμακα, λιπάσματα και από τα απόβλητα ελαιοτριβείων. Η δημοτική αρχή προτείνει την ελεγχόμενη απόρριψη των αποβλήτων από τα ελαιοτριβεία αν και πάλι δεν θα δοθεί λύση λόγω της ελεύθερης και ανεξέλεγκτης απόρριψης των φυτοφαρμάκων.

Το 1999 ο δήμος είχε έρθει σε επαφή με άλλους όμορους δήμους για τον περιορισμό και έλεγχο στην απόρριψη λυμάτων των ελαιοτριβείων αλλά επειδή το προϊόν κρίνεται μείζονος σημασίας για τους πολίτες(αγροτική παραγωγή) δεν πιστεύεται ότι θα δοθεί λύση. Για τον Πάμισο προτείνεται καθαρισμός της κοίτης του και διαμόρφωση – αξιοποίηση των αναχωμάτων του, κυρίως για διαδρομές – περίπατους.

Στο δήμο υπάρχει μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλους στο δ.δ. Πολιανής, η οποία δεν αξιοποιείται. Υπάρχει πρόταση αξιοποίησης της με τη δημιουργία εταιρίας μεταξύ των δήμων Θουρίας, Αρφαρών δασαρχείου και κυνηγετικού συλλόγου για πάρκο εκτροφής θηραμάτων.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Ο δήμος αντιμετωπίζει πρόβλημα με τη μόλυνση του περιβάλλοντος το οποίο οφείλεται στη χρήση φυτοφαρμάκων καθώς και στην ανεξέλεγκτη απόθεση των απορριμμάτων και την αποχέτευση (βόθρος). Η δημοτική αρχή ότι το πρόβλημα θα λυθεί με συνεργασία με άλλους δήμους.

Την καλοκαιρινή περίοδο παρουσιάζεται πρόβλημα πυρκαγιών, κάτι που ο δήμος θα αντιμετωπίσει με την ίδρυση εθελοντικού πυροσβεστικού σταθμού στο δ.δ. Αρσινόης και αγορά οχήματος (υδροφόρας). Ο ποταμός Πάμισος μολύνεται από τα απόβλητα ελαιοτριβείων και τυροκομιών των οποίων τα απόβλητα καταλήγουν στον ποταμό αυτό. Σύμφωνα με την δημοτική αρχή δεν αποτελεί πρόβλημα, λόγω την μεγάλη ποσότητα του νερού, η οποία παρασύρει τα λύματα στη θάλασσα. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις αξιοποίησης του Παμίσου ποταμού.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Ο δήμος δεν αντιμετωπίζει προβλήματα με τη μόλυνση του περιβάλλοντος, πέραν από το πρόβλημα των βοθρολυμμάτων το οποίο αποτελεί και το πλέον σημαντικό πρόβλημα του δήμου. Να σημειώσουμε ότι η απόρριψη τους γίνεται σε ποσοστό 100% σε βόθρους σε όλα τα δ.δ. εκτός από την έδρα του δήμου που έχει κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο το οποίο βρίσκεται στην τελική φάση κατασκευής. Η απόρριψη τους γίνεται στον βιολογικό στην Καλαμάτα και έτσι

ελαχιστοποιείται κάθε περίπτωση μόλυνσης του περιβάλλοντος. Σχετικά με τα απορρίμματα ο δήμος απασχολεί 3 απορριμματοφόρα και όπως πιστεύεται προσφέρουν πλήρη κάλυψη των αναγκών που παρουσιάζονται, σε όλα τα δ.δ.

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος ο δήμος έχει στη διάθεση του 1 υδροφόρα σε περίπτωση πυρκαγιάς, αν και όπως μας διαβεβαίωσαν δεν έχουν αντιμετωπίσει τέτοιο πρόβλημα. Όσον αφορά το ποτάμι του Παμίσου διαπιστώσαμε ότι υπάρχει πρόβλημα μόλυνσης της κοίτης του ποταμού από τα λύματα που απορρίπτονται στον ποταμό, με τελικό αποδεκτή την θάλασσα. Το πρόβλημα των λυμάτων χρήζει άμεσης αντιμετώπισης και ο τρόπος που προτείνεται είναι ο έλεγχος της ποσότητας απόρριψης των λυμάτων, αν και αυτό από μόνο του δεν θα προσφέρει ολοκληρωτική λύση στο πρόβλημα αλλά σίγουρα θα το περιορίσει. Καλύτερο αποτέλεσμα όμως μπορούν να επιτευχθούν μέσω της διαδημοτικής συνεργασίας με τους παραποτάμιους δήμους, κάτι τέτοιο όμως δεν έχει προχωρήσει.

Ο δήμος δεν παρουσιάζει προτάσεις αξιοποίησης του Παμίσου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗ

Η υδροδότηση των δημοτικών διαμερισμάτων των δήμων γίνεται από πηγές και γεωτρήσεις. Το δίκτυο ύδρευσης κρίνεται ικανοποιητικό και παρέχει κάλυψη σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα.

Ως μείζον πρόβλημα διαπιστώσαμε την ύπαρξη αμιαντοτσιμέντου στους σωλήνες ύδρευσης υλικό που είναι υπεύθυνο για την δημιουργία βλαβερών επιπτώσεων στην υγεία των πολιτών.

Ακόμη επειδή το σύστημα ύδρευσης είναι πεπαλαιωμένο χρειάζεται αρκετές συντήρησης και επισκευές διότι σε μερικά διαμερίσματα παρουσιάζονται απώλειες στο νερό που κυμαίνονται σε ποσότητα από 8% έως 30%.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Σε όλους τους δήμους της περιοχής ακολουθείται κοινή και απαρχαιωμένη μέθοδος αποχέτευσης με την χρήση βόθρων.

Μοναδική εξαίρεση αποτελεί το δ.δ. Μεσσήνης στο δήμο Μεσσήνης, το οποίο σε σύντομο χρονικό διάστημα θα διαθέτει αποχετευτικό σύστημα.

Το πρόβλημα της αποχέτευσης αντιμετωπίζετε με ευαισθησία από όλους τους δήμους κάτι που διαπιστώνετε από την έγκριση των αναγκαίων ποσών χρηματοδότησης για την επίλυση του προβλήματος με την ένταξη των έργων στο Ε.Π.Τ.Α.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Το υπάρχον οδικό δίκτυο καλύπτει τις ανάγκες των δημοτών όχι όμως σε ικανοποιητικό επίπεδο, ασφάλειας και γρήγορης μετακίνησης. Το οδικό δίκτυο αποτελεί το πρώτο μέλημα των δημάρχων και αυτό φαίνεται από τα προτεινόμενα έργα του τεχνικού προγράμματος των εν λόγω δήμων.

Κρίνουμε ότι η υπάρχουσα κατάσταση του οδικού δικτύου δεν ενισχύει την προβολή και πρόσβαση στα δημοτικά διαμερίσματα που έχουν να προβάλουν κάποια αξιοθέατα και αυτό λόγω της άσχημης κατάστασης των δρόμων. Ισχύει αντίστροφη σχέση μεταξύ απόστασης και χρόνου κάλυψης (μικρή απόσταση - μεγάλος χρόνος κ.τ.λ.).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Σε όλους τους δήμους γίνεται σε τακτική βάση και σε ικανοποιητικό βαθμό η διαδικασία αποκομιδής των απορριμμάτων.

Όλοι οι δήμοι δείχνουν ιδιαίτερη ευαισθησία στην αποκομιδή των απορριμμάτων. Η αποκομιδή αποτελεί ένα από τα κύρια μέληματα των δημοτικών αρχών. Σε μερικούς δήμους η αποκομιδή πραγματοποιείται με την μορφή διαδημοτικής συνεργασίας, στους δήμους Άρι, Αρφαρών, Θουρίας. Στο δήμο Ανδρούσας την διαχείριση των απορριμμάτων την έχει αναλάβει ο αναπτυξιακός σύνδεσμος «Σαμαρίνα», όπου εντάσσεται και το απορριμματοφόρο του δήμου.

Ο όγκος των απορριμμάτων ο οποίος αυξάνεται συνέχεια δημιουργεί την ανάγκη δημιουργία ενός Χ.Υ.Τ.Α. σε διαδημοτικό

επίπεδο. Με αυτόν τον τρόπο θα σταματήσει η απόρριψη των απορριμμάτων σε ανεξέλεγκτους ή ημιελεγχόμενους χώρους, είτε του ίδιου δημοτικού διαμερίσματος είτε στο Δήμο Μεσσήνης ή στο Δήμο Ιθώμης, έναντι χρηματικής αμοιβής.

Σε κανένα δήμο δεν λειτουργεί, ούτε είχε λειτουργήσει ο θεσμός της ανακύκλωσης. Κάτι τέτοιο κρίνεται απαραίτητο, λόγο του μεγάλου όγκου σκουπιδιών, πρόταση μας είναι να ευαισθητοποιηθούν οι δήμοι πάνω σε αυτό το σημαντικό θέμα και μέσω διαδημοτικής συνεργασίας να επιτύχουν τα μέγιστα δυνατά αποτελέσματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ως κύρια περιβαλλοντολογικά προβλήματα, θεωρούνται η ευρεία χρήση φυτοφαρμάκων στην γεωργία, οι ανεξέλεγκτοι χώροι απόρριψη απορριμμάτων, τα απόβλητα ελαιοτριβείων και οι επιχωματώσεις ρεμάτων. Τα προβλήματα δεν αντιμετωπίζονται άμεσα. Ο δήμος αντιμετωπίζει προβλήματα με τις πυρκαγιές στα ορεινά δ.δ.. Για την άμεση αντιμετώπιση και συνδρομή στο έργο της πυροσβεστικής υπηρεσίας έχει δημιουργήσει μία υδροφόρα που ανήκει στο δήμο.

Ο ποταμός Πάμισος μολύνεται από φυτοφάρμακα, λιπάσματα και από τα απόβλητα ελαιοτριβείων. Η δημοτική αρχή προτείνει την ελεγχόμενη απόρριψη των αποβλήτων από τα ελαιοτριβεία αν και πάλι δεν θα δοθεί λύση λόγω της ελεύθερης και ανεξέλεγκτης απόρριψης των φυτοφαρμάκων.

Το 1999 ο δήμος είχε έρθει σε επαφή με άλλους όμορους δήμους για τον περιορισμό και έλεγχο στην απόρριψη λυμάτων των

ελαιοτριβείων αλλά επειδή το προϊόν κρίνεται μείζονος σημασίας για τους πολίτες (αγροτική παραγωγή) δεν πιστεύεται ότι θα δοθεί λύση. Για τον Πάμισο προτείνεται καθαρισμός της κοίτης του και διαμόρφωση – αξιοποίηση των αναχωμάτων του, κυρίως για διαδρομές – περίπατους.

Στο δήμο υπάρχει μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλους στο δ.δ. Πολιανής, η οποία δεν αξιοποιείται. Υπάρχει πρόταση αξιοποίησης της με τη δημιουργία εταιρίας μεταξύ των δήμων Θουρίας, Αρφαρών δασαρχείου και κυνηγετικού συλλόγου για πάρκο εκτροφής θηραμάτων.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ	ΜΗΚΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΩΛΗΝΕΣ ΑΜΙΑΝΤΟΤΣ.	ΣΩΛΗΝΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ	ΣΩΛΗΝΕΣ ΧΑΛΥΒΑ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	83	45,80%	54,20%	0
ΑΡΙΣ	14,5	86,20%	13,80%	0
ΑΡΦΑΡΑ	93,6	28%	70,30%	1,70%
ΘΟΥΡΙΑ	77	27,30%	66,20%	6,50%
ΙΘΩΜΗ	91,4	15,60%	5,70%	78,80%
ΜΕΣΣΗΝΗ	137,1	28,40%	71,60%	0

Πηγή: Έρευνα ΤΕΙ Καλαμάτας Τμήμα ΔΜΤΑ 1999

ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΣΦΑΛΤΟΣ	ΚΥΡΙΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΩΝ ΔΙΚΤΥΟ	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
ΑΝΔΡΟΥΣΑ	57	42,10%	42,10%	0	57,90%
ΑΡΙΣ	55	45,50%	45,50%	0	54,50%
ΑΡΦΑΡΑ	476	14,90%	7,60%	6,30%	86,10%
ΘΟΥΡΙΑ	264	12,90%	12,90%	0	87,10%
ΙΘΩΜΗ	387,5	13,30%	10,30%	1,90%	87,70%
ΜΕΣΣΗΝΗ	281	29,80%	24,90%	3,90%	71,20%

Πηγή: Έρευνα ΤΕΙ Καλαματας Τμήμα ΔΜΤΑ 1999

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. ΥΓΕΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στην έδρα του δήμου λειτουργεί ένα αγροτικό ιατρείο, ενώ υπάρχει και κινητή μονάδα ιατρικής περίθαλψης που εξυπηρετεί τα υπόλοιπα δ.δ. μία φορά την εβδομάδα.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Όσο αφορά τον τομέα της υγείας στο δήμο Άρι λειτουργούν δυο αγροτικά ιατρεία ένα στο δημοτικό διαμέρισμα Άρι και ένα στο δημοτικό διαμέρισμα Αριοχωρίου.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Οι υπηρεσίες υγείας επικεντρώνονται στην έδρα του δήμου με την παρουσία ενός αγροτικού ιατρείου το οποίο ανήκει στο κέντρο υγείας

Μεσσήνης. Η ιατρική περίθαλψη παρέχεται με την μορφή κινητής υπηρεσίας με τακτικότητα μία φορά την εβδομάδα στα δ.δ. Αγίου Φλώρου, Βρωμόβρυσης, Πλατέως. Στο δ.δ. Αγρίλου η τακτικότητα είναι μία φορά σε δύο εβδομάδες, ενώ στα υπόλοιπα δ.δ. η ιατρική περίθαλψη είναι ανύπαρκτη.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Η ιατρική περίθαλψη στο δήμο παρέχεται με την μορφή κινητής υπηρεσίας και με τακτικότητα δύο φορές την εβδομάδα για το δ.δ. Θουρίας, μία φορά την εβδομάδα για τα δ.δ. της Αιθαίας, Αμφείας, Ανθείας και Μικρομάνης, ενώ δεν παρέχεται η υπηρεσία ιατρικής περίθαλψης στο δ.δ. Πολιανής.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Οι υπηρεσίες υγείας συνίστανται στη λειτουργία δύο αγροτικών ιατρείων, ένα στο δ.δ. Βαλύρας και ένα στο Μαυρομμάτι Ιθώμης. Η ιατρική περίθαλψη στα υπόλοιπα δ.δ. παρέχεται με την μορφή κινητής υπηρεσίας με τακτικότητα μία φορά ανά εβδομάδα.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Οι υπηρεσίες υγείας είναι συγκεντρωμένες στην έδρα του δήμου. Λειτουργεί ένα κέντρο υγείας και ένα κτηνιατρείο. Επίσης λειτουργούν

έξι αγροτικά ιατρεία στα δ.δ. Αβραμιού, Μάδενας, Καρτερολίου, Πιλαλίστρας, Βελίκας και Λευκοχώρας. Η ιατρική περίθαλψη στα υπόλοιπα δ.δ. παρέχεται με τη μορφή κινητής υπηρεσίας με τακτικότητα μία φορά ανά δύο εβδομάδες.

2. ΠΑΙΔΕΙΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στην έδρα του δήμου λειτουργεί ένας παιδικός σταθμός. Η υπόλοιπη υποδομή απαρτίζεται από τα κάτωθι:

Δυο νηπιαγωγεία, το ένα με έδρα το δ.δ. Αμφιθέας και το άλλο το δ.δ. Εύας. Συνολικά και τα δυο νηπιαγωγεία έχουν 15 μαθητές και δυο διδάσκοντες.

Υπάρχουν έξι δημοτικά τα οποία είναι κατανεμημένα ως εξής:

Στο δ.δ. Ανδρούσας υπάρχει ένα εξατάξιο σχολείο με 33 μαθητές και 2 διδάσκοντες. Στο δ.δ. Αμφιθέας λειτουργεί ένα εξατάξιο με 17 μαθητές και 2 διδάσκοντες, στον ίδιο χώρο στεγάζεται και το νηπιαγωγείο. Στο δ.δ. Ελληνοεκκλησιάς λειτουργεί ένα εξατάξιο με 17 μαθητές και 2 διδάσκοντες. Στο δ.δ. Εύας επίσης λειτουργεί ένα εξαθέσιο με 29 μαθητές και 2 διδάσκοντες. Επίσης ένα εξατάξιο λειτουργεί στο δ.δ. Καλογερόραχης με 12 μαθητές και 1 διδάσκοντα. Τέλος λειτουργεί και ένα εξατάξιο στο δ.δ. Πολύλοφο με 8 μαθητές και 1 διδάσκοντα.

Στην έδρα του δήμου λειτουργεί ένα γυμνάσιο με 68 μαθητές και 11 διδάσκοντες. Υπάρχει επίσης και ένα λύκειο που λειτουργεί με 32 μαθητές και 10 διδάσκοντες.

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδα	Μαθητες/καθηγητες
Νηπιαγωγεία	2	15	7,5	8
Δημοτικά σχολεία	26	114	19	11
Γυμνάσια	1	68	68	6
Λύκεια	1	32	32	3
Σύνολο	10	229		

Να σημειωθεί ότι το λύκειο, το γυμνάσιο και το δημοτικό σχολείο στεγάζονται στο ίδιο κτήριο, τριών ορόφων, το οποίο και διαθέτει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, η οποία και χρησιμοποιείται για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Διαθέτει ακόμη και ένα υπαίθριο αμφιθέατρο.

Για την εξυπηρέτηση των μαθητών οι οποίοι μένουν σε μακρινά χωριά και δεν τους είναι εύκολη η προσέλευση στα κατά τόπους σχολεία, ο δήμος μερίμνησε και διαθέτει το λεωφορείο που του παραχωρήθηκε με το πρόγραμμα Ι. Καποδίστριας για την μετακίνηση των μαθητών. Επίσης λόγω του μεγάλου αριθμού μαθητών νοικιάζει και ένα τουριστικό λεωφορείο με έξοδα αποκλειστικά του δήμου.

Στο δήμο υπάρχουν και δυο κτίρια τα οποία δεν λειτουργούν, αυτά βρίσκονται, ένα στο δ.δ. Μαγγανιακό 80τ.μ. και ένα στο δ.δ. Αγριλιάς 100τ.μ..

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Ο δήμος του Άρι με τις υποδομές εκπαίδευσης που διαθέτει καλύπτει μόνο την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εφόσον διαθέτει μόνο ένα νηπιαγωγείο στην έδρα του δήμου με 23 Μαθητές και 1 διδάσκοντα. Διαθέτει επίσης δυο Δημοτικά σχολεία ένα στην έδρα του δήμου και ένα στο δ.δ. Αριοχωρίου. Για την κάλυψη των αναγκών περαιτέρω μόρφωσης των παιδιών του δήμου (γυμνάσιο, λύκειο) αυτά καταφεύγουν είτε στο δήμο Μεσσήνης, είτε στην Καλαμάτα, είτε στο δήμο Αρφαρών.

Συνοπτικά όλα τα παραπάνω στον πίνακα που ακολουθεί:

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδα	Μαθητες/καθηγητες
Νηπιαγωγεία	1	23	23	23
Δημοτικά σχολεία	2	73	36,5	15
Γυμνάσια	0	0	0	0
Λύκεια	0	0	0	0
Σύνολο	3	96		

Στο δήμο υπάρχουν και 3 κτίρια πρώην σχολεία τα οποία όμως παραμένουν κλειστά και έχουν συνολική έκταση 435τ.μ..

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Οι υποδομές εκπαίδευσης στο δήμο είναι οι ακόλουθες:

Δυο νηπιαγωγεία, ένα στο δ.δ. Αρφαρων με 68 μαθητές και 2 διδάσκοντες, και ένα στο δ.δ. Πλατέως με 10 μαθητές και 1 διδάσκοντα. Δυο δημοτικά σχολεία εξαθέσια, ένα στο δ.δ. Αρφαρών με 158 μαθητές και 8 διδάσκοντες, και ένα στο δ.δ. Πλατέως με 30 μαθητές και 2 διδάσκοντες.

Στην έδρα του δήμου λειτουργούν ακόμη ένα γυμνάσιο με 74 μαθητές και 7 διδάσκοντες. Και τέλος λειτουργεί και ένα λύκειο με 68 μαθητές και 9 διδάσκοντες.

Συνοπτικά όλα τα παραπάνω συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδας	Μαθητες/καθηγητη
Νηπιαγωγεία	2	78	39	26
Δημοτικά σχολεία	2	188	94	19
Γυμνάσια	1	74	74	11
Λύκεια	1	68	68	8
Σύνολο	6	408		

Στην υπάρχουσα σχολική υποδομή υπάρχει ήδη ένα κλειστό σχολείο επιφάνειας 70τ.μ. στο δ.δ. Άγιου Φλώρου.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Όσον αφορά τις υποδομές εκπαίδευσης του δήμου υπάρχουν και λειτουργούν οι πιο κάτω:

Ένα νηπιαγωγείο με έδρα την Θούρια, επίσης υπάρχουν άλλα δυο στην Άμφεια. Συνολικά και τα τρία νηπιαγωγεία αριθμούν 30 μαθητές και τρεις διδάσκοντες.

Ένα εξαθέσιο δημοτικό σχολείο στη Θουρία με 87 μαθητές, δυο τετραθέσια σχολεία στο δ.δ. Άμφειας με 65 μαθητές συνολικά, επίσης λειτουργούν, ένα διθέσιο στο δ.δ. Αιθαιάς με 28 μαθητές, και ένα διθέσιο στο δ.δ. Μικρομάνης με 19 μαθητές.

Στην έδρα του δήμου λειτουργούν ακόμη ένα γυμνάσιο με 154 μαθητές και 13 διδάσκοντες, καθώς και ένα λύκειο με 75 μαθητές και 8 διδάσκοντες.

Τέλος στο δήμο παρατηρείται υπάρχουν σχολικές υποδομές οι οποίες δεν λειτουργούν, μια στο δ.δ. Άνθειας, δυο και μια στη Πολιανή. Το συνολικό εμβαδόν και των τεσσάρων αιθουσών είναι 600τ.μ..

Παραστατικά όλα τα παραπάνω παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα: στο δ.δ. Μικρομάνης,

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδας	Μαθητες/καθηγητη
Νηπιαγωγεία	3	30	10	10
Δημοτικά σχολεία	5	199	39,8	14
Γυμνάσια	1	154	154	12
Λύκεια	1	75	75	9
Σύνολο	10	488		

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Οι υποδομές εκπαίδευσης στο δήμο Ιθώμης εξαντλούνται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, χωρίς την ύπαρξη δηλαδή γυμνασίου και λυκείου. Αναλυτικότερα:

Λειτουργεί ένα νηπιαγωγείο με 22 Μαθητές και 1 διδάσκοντα στην έδρα του δήμου.

Στην έδρα του δήμου ακόμη λειτουργεί ένα δημοτικό σχολείο εξαθέσιο με 67 Μαθητές και 5 διδάσκοντες. Επίσης ένα δημοτικό σχολείο με 19 Μαθητές και 2 διδάσκοντες λειτουργεί στο Μαυρομμάτι Ιθώμης.

Συνοπτική παρουσίαση στον πίνακα που ακολουθεί:

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδα	Μαθητες/καθηγητη
Νηπιαγωγεία	1	22	22	22
Δημοτικά σχολεία	2	86	43	12
Γυμνάσια	0	0	0	0
Λύκεια	0	0	0	0
Σύνολο	3	108		

Οι μαθητές οι οποίοι θέλουν να συνεχίσουν σε γυμνάσιο και λύκειο πηγαίνουν είτε στο δήμο Καλαμάτας, είτε στο δήμο Μεσσήνης, η ακόμα στο δήμο Αρφαρών.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο δήμο Ιθώμης υπάρχουν 8 κλειστές σχολικές μονάδες σε διάφορα δ.δ. του δήμου, με συνολικό εμβαδό 820τ.μ..

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στην έδρα του δήμου λειτουργούν σχολεία όλων των βαθμίδων. Παραστατικά φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Διδάσκοντες	Τάξεις
Νηπιαγωγεία	5	137	8	
Δημοτικά σχολεία	4	572	40	33
Γυμνάσια	2	413	50	
Λύκεια	2	339	33	
Σύνολο	13	1461	131	

Επίσης λειτουργεί και ένα νηπιαγωγείο στο δ.δ. Αβραμιού με 10 μαθητές. Δημοτικά σχολεία, λειτουργούν στα δ.δ. Αβραμιού, Αναλήψεως, Βελίκας, Καρτερολίου, και Λευκοχώρας όπου συνολικά φιλοξενούνται 91 μαθητές και 7 διδάσκοντες, ενώ οι τάξεις ανέρχονται σε 29. Θα πρέπει εδώ να σημειώσουμε τα προβλήματα που δημιουργούνται με την μετακίνηση των μαθητών από κάποια απομακρυσμένα δ.δ. είτε προς την έδρα του δήμου, είτε προς τα άλλα δ.δ. που διαθέτουν υποδομές εκπαίδευσης.

Συνοπτική παρουσίαση όλων των παραπάνω δίδεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Κατηγορία	Αριθμός μονάδων	Μαθητές	Μαθητες/Μοναδα	Μαθητες/καθηγητη
Νηπιαγωγεία	6	147	24,5	16
Δημοτικά σχολεία	10	672	67,2	14
Γυμνάσια	2	413	206,5	8
Λύκεια	2	339	169,5	10
Σύνολο	20	1571		

Τέλος αναφέρουμε την ύπαρξη σχολικών υποδομών στα δ.δ. Μαδένης, Μαυρομματίου Παμίσου, Νεοχώριου Αριστομένους, και Πιλαλίστρας τα οποία είναι εκτός λειτουργίας. Και οι έξη σχολικές μονάδες έχουν συνολικό εμβαδόν 550τ.μ..

3. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στο δήμο της Ανδρούσας λειτουργεί ένας εξωραϊστικός πολιτιστικός σύλλογος. Η λειτουργία του συλλόγου άρχισε το 1980 για να καλύψει το κενό πολιτιστικών οργανώσεων. Σήμερα ο σύλλογος αριθμεί 70 μελη. Λειτουργεί με έδρα την Εύα. Οι δραστηριότητες πέρα από πολιτιστικές είναι και εξωραϊστικές, όπως, το καθαρισμό των δημοσίων χώρων του δ.δ. της Εύας.

Υπάρχει στήριξη του πολιτιστικού συλλογου από την δημοτική αρχή της Ανδρουσας και αυτό φαίνεται και από τα ποσά που προσφέρονται από μέρος του δήμου. Για το 1999 ο σύλλογος έλαβε 1,500,000δρχ. ενώ για το έτος 2000 του χορηγήθηκαν 2,000,000δρχ.

Στο δήμο δεν λειτουργούν άλλοι πολιτιστικοί σύλλογοι παρά ένας αθλητικός, με τον οποίο δεν υπάρχει κάποια συνεργασία. Ο πολιτιστικός της Εύας δεν συνεργάζεται με κανέναν άλλο πολιτιστικό συλλογο άλλου δήμου.

Στον πολιτιστικό λειτουργούν ένα χορευτικό και ένα θεατρικό τμήμα. Στην προσπάθεια τους αυτή έχουν να αντιμετωπίσουν ως κύριο πρόβλημα την μη εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους νέους , οι οποίοι μειώνονται με το χρόνο, κάτι που αποτελεί και την κύρια ανησυχία του συλλόγου.

Οι δραστηριότητες του συλλόγου καθόλη τη διάρκεια του έτους είναι οι κάτωθι:

A. Ετήσιος αποκριάτικος χορός

B. Σαιτοπόλεμος – Κάψιμο του Ιούδα το Πάσχα

Γ. Ένα πενθήμερο του Αυγούστου μεταξύ 5 και 15 του μηνός πραγματοποιούνται πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις:

- 1.θεατρική παράσταση από ένα θεατρικό σχήμα της Καλαμάτας
- 2.κουκλοθέατρο επίσης από Καλαμάτα
- 3.θέατρο σκιών (από Αθήνα)
- 4.συναυλία
- 5.παραδοσιακοί χοροί
- 6.τουρνουά μπάσκετ, τσουβαλοδρομίες, ποδηλατοδρομίες.

Δ. Τριήμερο πανηγύρι 13-15 Σεπτεμβρίου με ζωντανή μουσική από κάποιο τοπικό συγκρότημα του δήμου.

Ο σύλλογος για την προβολή των δραστηριοτήτων του χρησιμοποιεί τα τοπικά μέσα μαζικής επικοινωνίας όπως εφημερίδες και ραδιόφωνο.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στο δ.δ. του Άρι λειτουργεί εξωραϊστικός πολιτιστικός σύλλογος από το 1982. Αριθμεί περίπου τα 100 ενεργά μέλη τα οποία με τις τακτικές και με κάποιες έκτακτες εισφορές τους εξασφαλίζουν τους χρηματικούς πόρους του συλλόγου. Ο δήμος συμμετέχει στις προσπάθειες του συλλόγου παρέχοντας το εργατοτεχνικό προσωπικό και μηχανήματα, για την διαμόρφωση των χώρων των εκδηλώσεων.

Στο δήμο δεν λειτουργούν άλλοι πολιτιστικοί σύλλογοι. Ο συγκεκριμένος σύλλογος δεν συνεργάζεται στα πολιτιστικά με κάποιον άλλο πολιτιστικό σύλλογο, παρά μόνο στο θεατρικό τομέα στον οποίο καλούνε κάποιο δάσκαλο να διδάξει τα παιδιά του θεατρικού τμήματος.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος γίνονται τις Απόκριες με πέταγμα χαρταετού και αγωνίσματα με την συνεργασία του αθλητικού συλλόγου του δήμου. Ο κύριος όγκος των εκδηλώσεων πραγματοποιείται τον Αύγουστο με διήμερο ρίνετ πάρτι στο φράγμα Παμίσου και διήμερο πανηγύρι το δεκαπενθήμερο του Αυγούστου στην κεντρική πλατεία του δ.δ. Άρι. Οι εκδηλώσεις τερματίζονται το Σεπτέμβρη με την περιοδεία του θεατρικού σχήματος σε όλα τα δ.δ του δήμου. Για όλα αυτά ο σύλλογος ενημερώνει τους δημότες αλλά και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους μέσα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στο δ.δ. Αρφαρών λειτουργεί ένας εξωραϊστικός πολιτιστικός σύλλογος. Στα άλλα δ.δ. υπάρχουν σύλλογοι οι οποίοι όμως δεν έχουν να παρουσιάσουν κάποια δραστηριότητα πέρα από την διοργάνωση κάποιου τοπικού πανηγυριού. Στο δήμο λειτουργεί και ένα πνευματικό κέντρο.

Ο εξωραϊστικός σύλλογος ιδρύθηκε το 1978 και σήμερα αριθμεί 75 μέλη. Ο σύλλογος δεν χρηματοδοτείται από τον δήμο. Η εξεύρεση οικονομικών πόρων γίνεται από τις εισφορές των μελών, από χορηγούς και τα έσοδα που πραγματοποιεί από τις εκδηλώσεις που ο ίδιος ο σύλλογος κάνει.

Ο σύλλογος δεν συνεργάζεται με άλλους πολιτιστικούς πέραν της τυπικής συνεργασίας (για τη διοργάνωση κάποιου τοπικού πανηγυριού)

του δήμου Αρφαρών. Στο σύλλογο λειτουργούν ένα χορευτικό και ένα θεατρικό τμήμα, μάλιστα το χορευτικό τμήμα αποτελεί και το καμάρι του συλλόγου και αποτελείται από 100 παιδιά.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος είναι οι εξής:

A. 25 Μαρτίου – θεατρικές παραστάσεις και παραδοσιακοί χοροί

B. Απόκριες – ετήσιος χορός

Γ. Της Αγίας Τριάδος και 15 Αυγούστου διοργανώνονται πανηγύρια

Δ. Τον Αύγουστο εφταήμερο εκδηλώσεων.

Πραγματοποιούνται. 1. Χορευτικές εκδηλώσεις

2. Θέατρο

3. Βραδιά ροκ (συγκρότημα από Καλαμάτα)

4. Αθλητικές εκδηλώσεις

E. Πρωτοχρονιά – κοπή πίτας

Ο σύλλογος ως μέσα προβολής χρησιμοποιεί την τοπική εφημερίδα του δήμου, τον σύλλογο Αγραφιωτών στην Αθηνά, το περιοδικό Σταματινού.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στο δήμο Αρφαρών λειτουργεί ένα πνευματικό κέντρο που την λειτουργία έχει αναλάβει η ενορία του δήμου. Το πνευματικό κέντρο στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτίριο της εκκλησίας και περιλαμβάνει μια αίθουσα συνεδριάσεων καθώς και δυο μεγάλους χώρους που αυτή τη στιγμή είναι ανεκμετάλλευτοι. Στο πνευματικό κέντρο

πραγματοποιούνται τα κατηχητικά σχολεία, θρησκευτικές ομιλίες και συναντήσεις στα πλαίσια της ενοριακής δράσης της εκκλησίας.

Το κέντρο ακόμη φιλοξενεί τα ετήσια συνέδρια της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς επίσης και όλες τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στις μεγάλες εθνικές επετείους και μεγάλες θρησκευτικές εορτές (Χριστούγεννα, Πάσχα).

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως και τα υπόλοιπα πολιτιστικά γεγονότα, είναι αρμοδιότητας του πολιτιστικού συλλόγου του δήμου που εδρεύει στο δ.δ Θουρίας.

Ο σύλλογος ιδρύθηκε το 1982. Τα ενεργά μέλη του φτάνουν τα 108. Ο δήμος συμμετέχει στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του συλλόγου συνεισφέροντας οικονομικά σε κάθε του προσπάθεια. Συγκεκριμένα, το έτος 1999 ο δήμος ενίσχυσε το ταμείο του συλλόγου με το πόσο των 300.000δρχ., ενώ η χορήγηση για το 2000 έφτανε τις 900.000δρχ.. Οι οικονομικές δυνατότητες του συλλόγου βασίζονται κυρίως στη συνδρομή των μελών του και στην οικονομική ενίσχυση που προσφέρει ο δήμος.

Στο δ.δ Θουρίας δεν λειτουργεί άλλος πολιτιστικός σύλλογος, ενώ η συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς συλλόγους άλλων δήμων είναι ανύπαρκτη. Υπάρχει όμως μια τυπική συνεργασία με τον πολιτιστικό της Μικρομάνης της Άμφειας και του Γαρδικίου. Λόγω και της μη ουσιαστικής συνεργασίας του συγκεκριμένου συλλόγου ορθό θα ήταν να αναφέρουμε και την μικρή προσέλευση του κόσμου στις εκδηλώσεις του

συλλόγου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των εκδηλώσεων από την πλευρά του συλλόγου. Ενδεικτικά για το 2000 πραγματοποιήθηκε ένα 2ημερο εκδηλώσεων των Αύγουστο σε συνεργασία με τον αθλητικό σύλλογο Θουρίας. Οι εκδηλώσεις περιελάμβαναν χορευτικά και θέατρο σκιών, από σχήματα που έρχονται από την Αθήνα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Δ.Δ. ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ

Στο δ.δ Μικρομανης λειτουργεί επίσης πολιτιστικός σύλλογος από το 1986. Ο σύλλογος έχει 200 ενεργά μέλη τα οποία στηρίζουν οικονομικά το σύλλογο, μαζί με την οικονομική βοήθεια που προσφέρει ο δήμος. Συγκεκριμένα το 1999 δεν υπήρξε οικονομική βοήθεια ,αλλά τεχνική, κυρίως στην προετοιμασία για τη γιορτή της αγκινάρας (μεγάλη τοπική γιορτή). Για το 2000 υπήρξε οικονομική βοήθεια 300,000δρχ.. Εκτός από το δήμο και τους άλλους τοπικούς συλλόγους των άλλων δ.δ. δεν υπάρχει συνεργασία με άλλους δήμους.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος περιορίζονται στην καλοκαιρινή περίοδο. Ως κύρια εκδήλωση πραγματοποιείται η γιορτή της αγκινάρας η οποία έχει καθιερωθεί ως έθιμο που έλκει ντόπιους και ξένους επισκέπτες (για το 2000 περίπου 3000 άτομα). Κέντρο αναφοράς της εκδήλωσης είναι η αγκινάρα (προϊόν της περιοχής) π.χ. τρόποι μαγειρέματος , θεραπευτικές ιδιότητες κ.α. Σχετικά με την εκδήλωση εκδίδεται από τον σύλλογο ενημερωτικό φυλλάδιο. Άλλη εκδήλωση πραγματοποιείται στις 14 Αυγούστου που γίνεται τοπικό πανηγύρι στο δ.δ. Μικρομανης.

Ο σύλλογος προσπαθώντας να συνεισφέρει στο έργο του δήμου, έχει αναλάβει τον καθαρισμό του προαυλίου χώρου του μετοχίου της τοπικής εκκλησίας. Ακόμη σημαντική θεωρείται η ανακαίνιση του

κοινοτικού ιατρείου και ο εξοπλισμός του, όλα αυτά προσφορά του συλλόγου.

Στο δήμο λειτουργούν επίσης πολιτιστικοί σύλλογοι στα δ.δ. Άμφειας και Γαρδικίου είναι όμως πολύ μικροί σε μέγεθος για αυτό και δεν πραγματοποιούν εκδηλώσεις πέρα από τη διοργάνωση τοπικών πανηγυριών, κυρίως το καλοκαίρι.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Στον Δήμο Ιθώμης, στο δ.δ Βαλύρας ,λειτουργεί από το 1981 ο πολιτιστικός σύλλογος με την ονομασία <<ΘΑΜΥΡΙΣ>>. Τα ενεργά μέλη του συλλόγου σύμφωνα με το καταστατικό των τελευταίων εκλογών φθάνουν τα 70.

Το ταμείο του συλλόγου αντλεί τους οικονομικούς πόρους του από τις συνδρομές των μελών, τακτικές και έκτακτες, ενώ υπάρχει ετήσια τακτική ενίσχυση από την πλευρά του Δήμου, ύψους 200.000 δρχ. Ο σύλλογος στο παρελθόν είχε προσπαθήσει να αντλήσει πόρους από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, και το κατάφερε πριν από δύο χρόνια παίρνοντας 1,5 εκατ.δρχ από ένα κοινοτικό πρόγραμμα εθελοντισμού για νέους. Εκείνη την χρονική περίοδο έγιναν από τον σύλλογο προσπάθειες για την προβολή του και την προβολή της περιοχής. Ο σύλλογος προχώρησε σε προτάσεις για την έκδοση ενός λευκώματος τοπικής ιστορίας για την προβολή της περιοχής και την ενημέρωση του κοινού. Επίσης έγιναν ενέργειες για την χάραξη ενός περιβαλλοντικού μονοπατιού, το οποίο θα ξεκινούσε από το δ.δ Βαλύρας και μέσω του ποταμιού θα έφθανε στο μοναστήρι του Βουλκάνου, με σκοπό την προώθηση του περιπατητικού τουρισμού και γενικότερα την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου.

Ο <<ΘΑΜΥΡΙΣ>> συνεργάζεται με αρκετούς συλλόγους που λειτουργούν στο Δήμο. Αναλυτικά αυτοί είναι : ο Σύλλογος Γυναικών Βαλύρας, ο σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων, ο Αθλητικός Σύλλογος και ο Σύλλογος Βαλυρέων που λειτουργεί στην Αθήνα.

Ο σύλλογος δραστηριοποιείται με την λειτουργία χορευτικού, το οποίο έχει 100 μέλη, και με την λειτουργία εικαστικού τμήματος με κύριο θέμα απασχόλησης την ζωγραφική.

Κατά την διάρκεια του έτους πραγματοποιούνται από τον σύλλογο αρκετές εκδηλώσεις. Εκτός από την κοπή πίτας, ο σύλλογος διοργανώνει γιορτή την ημέρα των Αποκριών και δενδροφύτευση την ημέρα του Περιβάλλοντος. Κατά την διάρκεια του χρόνου πραγματοποιούνται επίσης ενημερωτικές συζητήσεις με θέμα κυρίως την υγεία και την πολιτιστική κληρονομιά. Οι εκδηλώσεις κορυφώνονται το καλοκαίρι με τα Ιθώμια όπου εκτός των άλλων πραγματοποιούνται και αθλητικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με τον σύλλογο Αστέρα και τον σύλλογο Υγείας. Με την ευκαιρία της Εορτής του Αγίου Πνεύματος ο σύλλογος διοργανώνει τριήμερο μουσικών εορταστικών εκδηλώσεων, με ποικιλία συγκροτημάτων.

Για τα πολιτιστικά και τα υπόλοιπα δρώμενα ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να πληροφορηθεί μέσα από την εφημερίδα <<ΒΑΛΥΡΑ>> η οποία εκδίδεται από τον σύλλογο της Αθήνας, από τα δελτία τύπου στα ΜΜΕ και από τις ενημερωτικές αφίσες που εκδίδει ο σύλλογος.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Δ.Δ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ ΙΘΩΜΗΣ

Στο δημοτικό διαμέρισμα Μαυρομάτι Ιθώμης λειτουργεί ένας εξωραϊστικώς πολιτιστικός σύλλογος ο οποίος ιδρύθηκε το 1981. έχει 150 ενεργά μέλη, από όπου προέρχονται και τα λεφτά που διαθέτει ο σύλλογος για κάθε πολιτιστική του εκδήλωση. Σκοπός του συλλόγου δεν είναι μόνο η πραγματοποίηση πολιτιστικών γεγονότων αλλά και η ανάδειξη του κοινόχρηστου χώρου του χωριού, έχουν λοιπόν την ευθύνη για τον καθαρισμό της πλατείας καθώς και της πηγής, η οποία είναι γνωστή από την αρχαιότητα, και αποτελεί αξιοθέατο και πόλο έλξης για κάθε επισκέπτη.

Οι δραστηριότητες του συλλόγου για το 1999 ενισχύθηκαν από τον δήμο Ιθώμης με 150.000δρχ. ενώ η οικονομική ενίσχυση δεν συνεχίστηκε το 2000. Τα χρήματα για την πραγματοποίηση των φετινών εκδηλώσεων προσφέρθηκαν από τα μέλη του συμβουλίου, διάφορους χορηγούς και την ΔΕΠΑΚ της Καλαμάτας η οποία πρόσφερε 200.000δρχ.

Ο σύλλογος δεν συνεργάζεται με άλλους πολιτιστικούς ή άλλους συλλόγους. Στο σύλλογο λειτουργεί ένα χορευτικό τμήμα παραδοσιακών χορών, ενώ παλιότερα λειτουργούσε και θεατρικό τμήμα, το οποίο λόγω μη συμμετοχής παιδιών διέκοψε τη λειτουργία του.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος όλο το έτος αναφέρονται πιο κάτω:

- ◆ Ιανουάριος – κοπή πίτας
- ◆ Φεβρουάριος- αποκριάτικος χορός
- ◆ Αύγουστος – τα Ιθώμια. Ένα δεκαήμερο πολιτιστικών γεγονότων που περιλαμβάνει, θέατρο, μουσική βραδιά, γαστρονομική βραδιά,

αθλητικές εκδηλώσεις από παιδιά του δήμου καθώς και παραδοσιακούς χορούς.

Ακόμη ο σύλλογος συμμετέχει στον εορτασμό των εθνικών επετείων μαζί με τα σχολεία του δήμου. Αναβιώνει παραδοσιακά έθιμα, όπως το κάψιμο του Ιούδα στην πλατεία του χωριού, σαιτοπόλεμο και ρήψη πυροτεχνημάτων. Επίσης κάθε χρόνο διοργανώνεται και μια εκδρομή για τα παιδιά του δ.δ Μαυρομματιού.

Το έργο του συλλόγου δεν σταματά εδώ αλλά συνεχίζεται με την έκδοση μιας τριμηνιαίας εφημερίδας με την ονομασία «Η Αρχαία Μεσσήνη» που σκοπεύει στην ενημέρωση των δημοτών για τις δραστηριότητες του συλλόγου. Η εφημερίδα διανέμεται έναντι συμβολικού ποσού. Μελλοντικά σχέδια δεν έχει ο σύλλογος πέρα από την καλυτέρευση των ήδη πραγματοποιηθέντων εκδηλώσεων.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΒΑΛΥΡΑΣ

Ο σύλλογος γυναικών ιδρύθηκε το 1997 και σκοπός του ήταν η συμμετοχή γυναικών στις πολιτιστικές δραστηριότητες του δήμου καθώς και την ανάπτυξη του πολιτιστικού και κοινωνικού επιπέδου των μελών και κάθε γυναίκας της περιοχής. Ο σύλλογος σήμερα αριθμεί 100 μέλη τα οποία όμως δεν είναι όλα ενεργά. Ο σύλλογος δεν στεγάζεται σε δικό του κτήριο παρά μόνο σε αίθουσα που του προσφέρεται από τον εξωραϊστικό πολιτιστικό σύλλογο "Θάμυρις". Την ίδια αίθουσα χρησιμοποιεί ο σύλλογος και για τις εκδηλώσεις που πραγματοποιεί.

Ο σύλλογος συνεργάζεται με τον πολιτιστικό σύλλογο "Θάμυρις", το σύλλογο γονέων και τον αθλητικό σύλλογο "Αστέρας". Η συνεργασία

για την πραγματοποίηση κοινών πολιτιστικών εκδηλώσεων πραγματοποιείται μόνο για τις Αποκριές.

Οι πόροι του συλλόγου προέρχονται από τις συνδρομές των μελών, από την πώληση ημερολογίων και λαχνών. Επίσης ο σύλλογος έλαβε 1,5 εκ. δρχ. ως επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί ο σύλλογος είναι οι παρακάτω :

◆ Η Ημέρα της Γυναίκας όπου διοργανώνεται γιορτή και πραγματοποιείται και μια εκδρομή για τα μέλη του συλλόγου.

◆ Αποκριές, με πραγματοποίηση γιορτής στο κέντρο της πλατείας με τη συμμετοχή του πολιτιστικού συλλόγου "Θάμυρις" και τον σύλλογο γονέων.

◆ Διοργάνωση ετήσιας εκδρομής από τα μέλη του συλλόγου.

Οι δραστηριότητες του συλλόγου πέρα από πολιτιστικές αφορούν και την αισθητική αναβάθμιση του δ.δ. Βαλύρας. Για το λόγο αυτό έχει γίνει δωρεά κάποιων φωτεινών επιγραφών στην είσοδο του χωριού.

Στα πλαίσια της δράσης του συλλόγου εντάσσεται και η πραγματοποίηση ημερίδας Ιατρικής Πρόληψης στην οποία είχαν μιλήσει γιατροί προσκαλεσμένοι του συλλόγου.

Μελλοντικά σχέδια του συλλόγου είναι η δημιουργία Μουσείου Λαϊκής Τέχνης το οποίο έχει ήδη ξεκινήσει. Θα στεγαστεί σε κτίριο δωρεά μιας γυναίκας μέλους του συλλόγου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ

Τον Σεπτέμβριο του 2000 ιδρύθηκε στον Δήμο Ιθώμης και άρχισε τις εργασίες της μια επιτροπή η οποία έχει σαν κύριο σκοπό της την πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Ιθώμης.

Η σύνθεση της επιτροπής είναι ενδεκαμελής ,και πιο αναλυτικά αποτελείται από 3 δημοτικούς συμβούλους και 8 εκπρόσωπους πολιτιστικών συλλόγων που προέρχονται από κάθε δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου. Έργο της επιτροπής είναι να υποβοηθά το έργο του Δήμου Ιθώμης και να καταθέτει προτάσεις σχετικά με την πολιτιστική και γενικότερη ανάπτυξη του Δήμου .

Οι κύριοι στόχοι της επιτροπής είναι :

- α) η ανάδειξη της προβολής της Αρχαίας Μεσσήνης
- β) Η καθιέρωση και η βελτίωση των υπάρχουσων εκδηλώσεων
- γ) Κατάθεση προτάσεων τουριστικής ανάπτυξης

Αυτό το μικρό διάστημα που λειτουργεί ο σύλλογος στεγάζεται στο παλαιό κοινοτικό κατάστημα του δ.δ Μαυρομματίου Ιθώμης.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Στο δήμο Μεσσήνης λειτουργεί τα τελευταία 15 χρόνια ένα πνευματικό κέντρο. Οι δραστηριότητες του πνευματικού κέντρου στηρίζονται οικονομικά από χορηγούς. Βασικός χορηγός είναι ο δήμος της Μεσσήνης με ποσά που φτάνουν τα 4-5εκ. ετησίως. Ενώ τα ποσά τον

χορηγών ανέρχονται στο 1εκ. περίπου. Ακόμη το πνευματικό κέντρο αντλεί πόρους και από το Υπουργείο Πολιτισμού ποσά που ανέρχονται στο ύψος των 2-3εκ. σταθερά τα τελευταία χρόνια. Τέλος για το έτος 2000 προσδοκούν το ποσό των 2,5εκ. που τους είχε υποσχεθεί το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

Στο δήμο Μεσσήνης υπάρχουν και άλλοι σύλλογοι όπως «Οι Φίλοι της Μεσσήνης», «Δημοτική Φιλαρμονική», μουσικές σχολές «Νεανές», «Μουσικό σχολείο Μεσσήνης», καθώς και παιδική χορωδία. Οι παραπάνω σύλλογοι συνεργάζονται με το πνευματικό κέντρο το οποίο και αποτελεί τον προπομπό των διαφόρων εκδηλώσεων στη Μεσσήνη.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί είναι πολλές και ποικίλες,

- ◆ Πρωτοχρονιά – μεγάλη συναυλία
- ◆ Καθαρά Δευτέρα – καρναβάλι, μεγάλη παρέλαση αρμάτων
- ◆ Πάσχα – σαιτοπόλεμος
- ◆ Απρίλιος – ετήσια μαθητική συνάντηση «Έκφραση και δημιουργία»
- ◆ Απρίλιος – θεατρική παράσταση
- ◆ Ιούλιος – φεστιβάλ Μεσσηνιακών ερασιτεχνικών θεατρικών σχημάτων
- ◆ Ιούλιος – συνάντηση μουσικών ερασιτεχνικών σχημάτων νόμου Μεσσηνίας
- ◆ Αύγουστος – πολιτιστικές εκδηλώσεις
- ◆ Σεπτέμβρης – πανηγύρι Μεσσήνης

Όπως δηλώνει το προεδρείο του πνευματικού κέντρου ο σκοπός όλων των εκδηλώσεων σχετίζεται με την ανάπτυξη κάθε μορφής πνευματικής και πολιτιστικής δραστηριότητας στο δήμο. Ειδικά σκοπεύει τόσο στη διάσωση και την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της λαϊκής μας παράδοσης όσο και στην ομαλή ένταξη στον πολιτισμικό ιστό των νεώτερων πολιτιστικών ρευμάτων. Οι πολιτιστικές

δράσεις που προτείνουμε δημιουργούν τις προϋποθέσεις εκείνες για την ενεργητικότερη συμμετοχή των συνδημοτών στην παραγωγή πολιτιστικού έργου, αλλά και ταυτόχρονα στη αισθητική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στην άνοδο του πνευματικού επιπέδου στη περιοχή μας. Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται καλύπτουν ένα μεγάλο πολιτιστικό κενό το οποίο δημιουργείται αφενός από την μεγάλη χιλιομετρική απόσταση από την Αθήνα και αφετέρου από τη διάθεση για δημιουργία και ψυχαγωγία του νεανικού πληθυσμού του δήμου, καθώς επίσης και την ποιοτική ψυχαγωγία των ενηλίκων και ηλικιωμένων συνδημοτών.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Δ.Δ. ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στο δήμο Μεσσήνης λειτουργεί ένας εξωραϊστικός σύλλογος με την επωνυμία «οι φίλοι της Μεσσήνης». Ο σύλλογος λειτουργεί από το 1983 και σήμερα αριθμεί 250 μέλη, τα οποία χρηματοδοτούν και τις εκδηλώσεις του συλλόγου. Ο σύλλογος δεν επιχορηγείται από τον δήμο. Συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς άλλων δήμων δεν υπάρχει παρά μόνο με το πνευματικό κέντρο του δήμου. Στο σύλλογο λειτουργούν τμήματα παραδοσιακού χορού που αριθμεί 300 χορευτές, επίσης λειτουργεί και τμήμα με μαζορέτες.

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο είναι οι παρακάτω:

- A.** Συμμετοχή μαζί με το πνευματικό κέντρο στην παρέλαση των αρμάτων
- B.** Κοπή πίτας - Πρωτοχρονιά
- Γ.** Εκδήλωση για τη γιορτή της μητέρας
- Δ.** Δυο πάρτι το χρόνο – ανοικτά στο κοινό

Θα πρέπει ακόμη να τονίσουμε την συμμετοχή του συλλόγου σε όλες τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου.

3.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στο δήμο υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι. Αυτοί είναι συγκεκριμένα το κάστρο στην Ανδρούσα, ο βυζαντινός ναός του Αγίου Γεωργίου στην Ανδρούσα ο ναός της Σαμαρίνας στην Καλογερόραχη, ο ιερός ναός του Αγίου Νικολάου στο δ.δ. Αγριλιάς και τέλος ο ιερός ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο δ.δ. Εύας. Όλα τα παραπάνω μνημεία εντάσσονται στην αρμοδιότητα της Βυζαντινής Εφορείας Αρχαιοτήτων που εδρεύει στην Καλαμάτα. Η πρόσβαση σε αυτούς είναι δυνατή και δρομολογούνται κάποια έργα ανάδειξης τους. Με σκοπό να αποτελέσουν πόλους έλξης για τους επισκέπτες του δήμου καθώς και για τους ίδιους τους πολίτες. Οι παραπάνω αρχαιολογικοί χώροι μπορούν να μετατραπούν σε τουριστικά αξιοθέατα, ιδανικοί τόποι διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στο δήμο δεν υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι εκτός από ένα γεφύρι το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρηταίο στη περιοχή «Ανεμόμυλος» το οποίο όμως δεν κρίνεται αξιοποιήσιμο.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στο δήμο δεν υπάρχουν πολλοί αρχαιολογικοί χώροι. Υπάρχει 1 αρχαίο ιερό στις πηγές του Παμίσου στον Αγ. Φλώρο του οποίου τα ερείπια δυστυχώς δεν είναι ορατά σήμερα. Στο δήμο μπορούμε να συναντήσουμε πάμπολλες βυζαντινές εκκλησίες στις οποίες υπάρχει εύκολη πρόσβαση. Αυτές είναι ο ιερός ναός της Παναγίας της «Χαλεβιδιώτισσας», ο ιερός ναός της Υπαπαντής του Σωτήρας στο δ.δ. Αγρίλου. Ο ιερός ναός του Αγίου Ιωάννη στο δ.δ. Αρφαρών. Ο ιερός ναός του Αγίου Νικολάου στο δ.δ. Βρωμόβρυσης. Ο ιερός ναός της Αγίας Κυριακής στο δ.δ. Πηδήματος. Ο χώρος ήταν και παραμένει αναξιοποίητος. Αυτό συμβαίνει από την πλευρά του δήμου λόγω έλλειψης οικονομικού πόρων, αλλά και καλύμματος από την πλευρά του υπουργείου πολιτισμού και την αρχαιολογική υπηρεσία. Ο δήμος πιστεύει στην αξιοποίηση του χώρου και την ανάδειξη του.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Αρχαιολογικά ευρήματα υπάρχουν στον δ.δ. Άνθειας στη θέση 'Ελληνικά' νεκροταφείο μυκηναϊκών θαλαμωτών τάφων καθώς και ερείπια της κλασικής πόλης της αρχαίας Θουρίας, για τα οποία δεν υπάρχει εύκολη πρόσβαση και προς το παρόν βρίσκονται στη φάση των ανασκαφών. Ακόμη στο δ.δ. Άνθειας υπάρχουν τα ερείπια λουτρών των Ρωμαϊκών χρόνων. Στο δ.δ. Ανεμόμυλου υπάρχει ο Βυζαντινός ναός της Αγίας Κυριακής. Στους συγκεκριμένους αυτούς χώρους δεν έχει γίνει από

πλευράς του δήμου ή και γενικότερα κάποια ανάδειξη ή αξιοποίηση του χώρου.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Οι αρχαιολογικοί χώροι στο δήμο είναι οι κάτωθι :

- α) Αρχαία Μεσσήνη,
- β) Ανδρομονάστηρο – Καθολικό,
- γ) Βαλύρα – παλιές εκκλησίες,
- δ) Λάμπαινα, Αριστοδήμειο – Αρχαίο τεύχος.

Στα παραπάνω μέρη υπάρχει η δυνατότητα εύκολης πρόσβασης. Οι παραπάνω χώροι έχουν ήδη αξιοποιηθεί ως τουριστικά αξιοθέατα και κάποιοι από αυτούς ως χώροι πραγματοποίησης πολιτιστικών εκδηλώσεων. Στο δήμο υπάρχουν ακόμη και Βυζαντινά μνημεία όπως η οικία Λυμπεροπούλου – Πανοπούλου (τέλη 18^{ου} αιώνα), ο ιερός ναός Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης και ο ιερός ναός του Αγίου Νικολάου στο δ.δ. Αριστοδημείο. Ο ιερός ναός Παναγίτσας και ο ιερός ναός Αγίου Βλασίου στο δ.δ. Βαλύρας. Ο ιερός ναός του Αγίου Σπυρίδωνος στο δ.δ. Ζερμπισίων. Ο ιερός ναός Αγίου Νικολάου, ο ιερός ναός Αγίου Ιωάννου ‘Ρηγανά’ και η παλαιά Μονή Βουλκάνου στο δ.δ. Μαυρομματίου. Θα πρέπει όμως να πραγματοποιηθούν έργα υποδομής καθώς και η κατάλληλη προβολή αυτών των χώρων.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στο δήμο δεν υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι πέραν ενός ιερού ναού του Αγίου Ιωάννη στο δ.δ. Νεοχώριο Αριστομένους, που χρονολογείται από τον 16^ο αιώνα.

4. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στο δ.δ. Ανδρούσας λειτουργεί ένας αθλητικός σύλλογος ο οποίος διαθέτει μια ομάδα ποδοσφαίρου. Στο δ.δ. Ανδρούσας υπάρχουν από ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και βόλεϋ, καθώς και δυο γήπεδα μπάσκετ, ενώ και ένα γήπεδο μπάσκετ υπάρχει στο δ.δ. Εύας.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΑ ΒΟΛΕΪ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	1	2	1
ΕΥΑΣ		1	
ΣΥΝΟΛΟ	1	3	1

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

Στο δ.δ. Άριος υπάρχει ένας ποδοσφαιρικός σύλλογος με την ονομασία «ΠΑΜΙΣΟΣ» Άρι ο οποίος και διαθέτει και ένα γήπεδο ποδοσφαίρου. Στο δ.δ. υπάρχει και ένα γήπεδο μπάσκετ. Ακόμη από ένα γήπεδο μπάσκετ διαθέτουν τα δ.δ. Αλωνιών και Αριοχωρίου

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ
ΑΡΙΣ	1	1
ΑΛΩΝΙΑ		1
ΑΡΙΟΧΩΡΙ		1
ΣΥΝΟΛΟ	1	3

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στο δ.δ. Αρφαρών λειτουργεί ένας αθλητικός σύλλογος με την επωνυμία «ΑΣΤΕΡΑΣ» Αρφαρών, ο οποίος και διαθέτει και ένα πλήρως εξοπλισμένο γήπεδο ποδοσφαίρου. Επίσης διαθέτει και ένα γήπεδο μπάσκετ στο δ.δ. Αρφαρών.

Στο δ.δ. Πλατέως λειτουργεί ένα ποδοσφαιρικό σωματείο με την επωνυμία «ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ», το οποίο διαθέτει από ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και μπάσκετ.

Επίσης το δ.δ. Αριοχωρίου διαθέτει μια ομάδα ποδοσφαίρου με την ονομασία «ΑΡΙΟΧΩΡΙ», η οποία δεν διαθέτει δικό της γήπεδο και προσφεύγει στη χρήση άλλων γηπέδων του δήμου.

Ακόμη ένα γήπεδο μπάσκετ διαθέτει και το δ.δ. Αγίου Φλώρου. Συνοπτικά όλα τα παραπάνω παρουσιάζονται συνοπτικά στο πιο κάτω πίνακα

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ
ΑΡΦΑΡΑ	1	1
ΑΓΙΟΣ ΦΛΩΡΟΣ		1
ΠΛΑΤΥ	1	1
ΑΡΙΟΧΩΡΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	2	3

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Στο δ.δ. Θουρίας υπάρχει ένας αθλητικός ποδοσφαιρικός σύλλογος με την ονομασία «ΠΑΝΘΟΥΡΙΑΚΟΣ», ο οποίος διαθέτει ένα ημιτελές γήπεδο ποδοσφαίρου.

Στην Άμφια υπάρχει ακόμη ένας ποδοσφαιρικός σύλλογος με την ονομασία «ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ» που έχει στη διαθέσει του ένα γήπεδο ποδοσφαίρου.

Ακόμη στο δήμο υπάρχει από ένα γήπεδο μπάσκετ στα δ.δ. Μικρομάνης, Αμφείας και Θουρίας.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ
ΘΟΥΡΙΑ	1	1
ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ		1
ΑΜΦΕΙΑ	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	2	3

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Στο δ.δ. Βαλύρας του εν λόγω δήμου λειτουργεί ένας αθλητικός σύλλογος με την επωνυμία «ΑΣΤΕΡΑΣ» Βαλύρας, ο οποίος και διαθέτει ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και δυο μπάσκετ, ενώ από ένα γήπεδο μπάσκετ διαθέτουν και το δ.δ. Αριστοδήμειου και Μαυρομμάτι Ιθώμης.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ
ΒΑΛΥΡΑ	1	2
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΙΟ		1
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	1	4

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στο δ.δ. της Μεσσήνης υπάρχει ένα Εθνικό Στάδιο πλήρως εξοπλισμένο με κλειστό γυμναστήριο και στίβο 400μ.. Λειτουργούν επίσης δυο γήπεδα ποδοσφαίρου καθώς και ένα γήπεδο τένις και γήπεδα μπάσκετ. Όσον αφορά τα άλλα δ.δ. υπάρχουν αλλά έντεκα γήπεδα μπάσκετ, ένα ημιτελές γήπεδο στο Νεοχώριο, ενώ από ένα γήπεδο ποδοσφαίρου υπάρχει στα δ.δ. Αβραμιού και Λευκοχώρας.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ	ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ
ΜΕΣΣΗΝΗ	2	5	1	1
ΠΗΠΕΡΙΤΣΑ		1		
ΒΕΛΙΚΑ		1		
ΝΕΟΧΩΡΙΟ ΑΡΙΣΤ	1	4		
ΚΑΡΤΕΛΙΟ				
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ				
ΜΑΔΕΝΗΣ				
ΛΥΚΟΤΡΩΦΟΥ				
ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ		1		
ΑΒΡΑΜΙΟΥ	1*			
ΛΕΥΚΟΧΩΡΑΣ	1			
ΠΙΛΑΛΙΣΤΡΑΣ				
ΚΟΙΝ.ΤΡΙΟΔΙΟΥ				
ΚΟΙΝ.ΣΠΙΤΑΛΙΟΥ				
ΣΥΝΟΛΟ	5	12	1	1

*ΗΜΙΤΕΛΕΣ

Στη Μεσσήνη υπάρχουν δυο τοπικές ομάδες ο «ΠΑΜΙΣΟΣ» Μεσσήνης και ο «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ» Μεσσήνης, επίσης λειτουργεί και Αθλητικός Όμιλος Μεσσήνης (Α.Ο.Σ.). Τέλος στο δ.δ. Αβραμιού υπάρχει και μια ομάδα ποδοσφαίρου με την ονομασία «ΑΧΙΛΛΕΑΣ».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Σε κάθε έδρα του δήμου λειτουργούν Αγροτικά Ιατρεία. Τα υπόλοιπα δ.δ. εξυπηρετούνται με κάποια κινητή μονάδα υγείας ή οποία και περιοδεύει τα απομακρυσμένα δ.δ. με τακτικότητα περίπου 1 φορά την εβδομάδα. Σε όποια δημοτικά διαμερίσματα δεν πηγαίνει η κινητή μονάδα υγείας θα πρέπει οι κάτοικοι να κατέβουν στην έδρα του δήμου.

Τα επείγοντα περιστατικά εξυπηρετούνται στο νοσοκομείο Καλαμάτας ή στο Κέντρο Υγείας Μεσσήνης. Στους έν λόγω έξι δήμους δεν υπάρχουν αξιόλογες υποδομές υγείας (εκτός της Μεσσήνης) και αυτό λόγω της μικρής χιλιομετρικής απόστασης που καλούνται να καλύψουν μέχρι την Καλαμάτα ή την Μεσσήνη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑ

Στο τομέα της εκπαίδευσης παρουσιάζεται κάλυψη σε όλους τους δήμους. Από άποψη υποδομών όλοι οι δήμοι διαθέτουν Λύκειο, Γυμνάσιο, Δημοτικό και Νηπιαγωγείο εκτός από το δήμο Ιθώμη και Άρι οι οποίοι και διαθέτουν μόνο από 1 Δημοτικό και 1 Νηπιαγωγείο. Οι υποδομές εκπαίδευσης κρίνονται αρκετές και ικανοποιητικές. Το μόνο πρόβλημα σχετίζεται με τη μετακίνηση των μαθητών από τα δημοτικά διαμερίσματα προς την έδρα των δήμων όπου και υπάρχουν τα σχολεία.

Η μετακίνηση των μαθητών οφείλεται στη συρρίκνωση του παιδικού πληθυσμού στα απομακρυσμένα δημοτικά διαμερίσματα. Εκπαιδευτικά επιβάλλεται η λειτουργία σχολείων με ελάχιστο αριθμό

μαθητών ώστε να δημιουργείται μαθητική κοινότητα , απαραίτητη για την φυσιολογική ανάπτυξη των μικρών παιδιών.

Το γεγονός αυτό συνεπάγεται επίσης εξοικονόμηση λειτουργικών πόρων, μισθοί εκπαιδευτικών κ.τ.λ. Αξιοσημείωτη είναι ακόμη και η τάση που παρατηρείται σε όλους τους δήμους από τους οποίους πολλά παιδιά φεύγουν για να παρακολουθήσουν σχολείο στην Καλαμάτα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Ύστερα από τις επισκέψεις που πραγματοποιήσαμε στους πολιτιστικούς συλλόγους της περιοχής φτάσαμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

Στη περιοχή έρευνας λειτουργεί μόνο ένα πνευματικό κέντρο το οποίο βρίσκεται στο δήμο Μεσσήνης. Χρηματοδοτείται από τον δήμο, ο οποίος έχει αναλάβει την οικονομική υποστήριξη του. Πρέπει επίσης να αναφέρουμε το πνευματικό κέντρο των Αρφαρών το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της τοπικής ενορίας των Αρφαρών.

Σε κάθε δήμο της περιοχής λειτουργεί τουλάχιστον ένας πολιτιστικός σύλλογος συνήθως στο δ.δ. που θεωρείται έδρα του δήμου. Εξάιρεση σε αυτό αποτελούν οι παρακάτω δήμοι στους οποίους λειτουργούν σύλλογοι που παρουσιάζουν έντονη δραστηριότητα πέραν της έδρας του δήμου. Αυτοί είναι ο δήμος Ανδρούσας που έχει ένα πολιτιστικό σύλλογο στο δ.δ. Εύας. Ο δήμος Θουρίας που έχει στο δ.δ. Θουρίας αλλά και στο δ.δ. Μικρομάνης και ο δήμος Ιθώμης που έχει στο δ.δ. Μαυρομματιού αλλά και στο δ.δ. Βαλύρας.

Στη περιοχή δραστηριοποιείται ένας μόνο σύλλογος γυναικών. Αυτός βρίσκεται στο δήμο Ιθώμης και έχει έδρα το δ.δ. Βαλύρας. Έντονη

δραστηριότητα αναπτύσσει και ο σύλλογος «Φίλοι της Μεσσήνης» στο δ.δ. Μεσσήνης.

Στο δήμο Ιθώμης λειτουργεί μια νεοσυσταθείσα επιτροπή, η Επιτροπή Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης, η οποία και ασχολείται με θέματα τουριστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης του δήμου.

Τα έσοδα των πολιτιστικών συλλόγων προέρχονται από:

A) επιχορήγηση από τον δήμο και

B) λοιπές επιχορηγήσεις, όπως συνδρομές μελών, δωρεές, χορηγούς και έσοδα από τις εκδηλώσεις.

Από τον δήμο τους επιχορηγούνται οι πολιτιστικοί σύλλογοι: Εύας, Θούριας, Μικρομάνης, Άριος, Βαλύρας (Θάμυρις) και το πνευματικό κέντρο Μεσσήνης. Στους πολιτιστικούς συλλόγους του Άρι και της Μικρομάνης όταν η επιχορήγηση δεν είναι χρηματική γίνεται με την παραχώρηση εργατών και τεχνικού εξοπλισμού του δήμου.

Οι δραστηριότητες σε όλους τους δήμους έχουν τον ίδιο χαρακτήρα και είναι σχεδόν ίδιες. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει σε κάποιες εκδηλώσεις που ξεχωρίζουν σε κάποιους δήμους, όπως:

- ◆ Το καρναβάλι και το πανηγύρι του Βουλκάνου στο δ.δ. Μεσσήνης (δήμος Μεσσήνης).
- ◆ Το επταήμερο εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν χορευτικά στο δ.δ. Αρφαρών (δήμος Αρφαρών).
- ◆ Η γιορτή της αγκινάρας στο δ.δ. Μικρομάνης (δήμος Θουρίας).
- ◆ Το river party στο φράγμα Παμίσου στο δ.δ. Άριος (δήμος Άριος).
- ◆ Τα “Ιθώμια”, δεκαήμερο εκδηλώσεων στην αρχαία Ιθώμη (δήμος Ιθώμης).

Εκτός από τις πολιτιστικές δραστηριότητες υπάρχει και εκδοτική δραστηριότητα από τον πολιτιστικό του δ.δ. Μαυρομματίου Ιθώμης με την έκδοση εφημερίδας.

Όλοι σχεδόν οι σύλλογοι εκφράζουν το παράπονο της αποχής της νεολαίας από τους πολιτιστικούς και της μη ενεργής συμμετοχής της, εκτός λίγων περιπτώσεων (Αρφαρά και Μεσσήνη).

Οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται επαναλαμβάνονται εδώ και χρόνια χωρίς να γίνεται προσπάθεια βελτίωσης. Δεν υπάρχουν πρωτότυπες εκδηλώσεις και ούτε εκφράζονται σε γενικό επίπεδο σκέψεις για μελλοντικά σχέδια. Σε αυτό έχει επηρεάσει αρνητικά η οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι σύλλογοι λόγω ελλείψεις οικονομικών πόρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Στην περιοχή της μελέτης μας (εκτός Δ. Μεσσήνης) συναντάμε πληθώρα ιστορικών μνημείων από τα αρχαία χρόνια έως τη Βυζαντινή εποχή.

Όλοι αυτοί οι χώροι παραμένουν αναξιοποίητοι εκτός από μια υποτυπώδη αξιοποίηση της Αρχαίας Ιθώμης στην οποία υπάρχει και λειτουργεί αρχαιολογικό μουσείο.

Όλοι οι δήμαρχοι θα ήθελαν να αξιοποιήσουν και να αναδείξουν αυτά τα μνημεία που εντάσσονται στα όρια του δήμου τους, αν και οι ίδιοι δεν θεωρούν ότι μπορούν να αξιοποιηθούν τουριστικά.. Πιστεύουν μόνο στην πολιτιστική αξία των μνημείων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Κύρια αθλητική δραστηριότητα σε όλους τους δήμους, είναι το ποδόσφαιρο. Για το λόγο αυτό σε κάθε δήμο υπάρχει τουλάχιστον 1 ποδοσφαιρικό σωματείο. Μάλιστα σε ορισμένες δήμους λειτουργούν έως 3 ξεχωριστά ποδοσφαιρικά σωματεία.

Έκ των πραγμάτων λοιπόν, διαπιστώνουμε ένα αξιοσημείωτο ενδιαφέρον για τον αθλητισμό – ποδόσφαιρο, από τα νεαρά άτομα των διαφόρων δημοτικών διαμερισμάτων.

Το ποδόσφαιρο γι' αυτά τα άτομα λειτουργεί ως χόμπι και εκτόνωση από την καθημερινότητα αλλά και ως μελλοντική επαγγελματική και οικονομική αποκατάσταση. Όλοι οι σύλλογοι έχουν ως κύριο μέλημα τους να προωθήσουν κάποιους καλούς παίχτες τους, σε μεγαλύτερες ομάδες. Σε όλους τους δήμους υπάρχουν ποδοσφαιρικές εγκαταστάσεις, οι οποίες και λειτουργούν καλύπτοντας τις ανάγκες των παιχτών και των θεατών. Πέραν των ποδοσφαιρικών εγκαταστάσεων υπάρχουν γήπεδα μπάσκετ σε όλους τους δήμους, αν και το μπάσκετ δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους νέους των δήμων, έρχεται δεύτερο στις προτιμήσεις των νέων.

Τις περισσότερες οργανωμένες εγκαταστάσεις αθλοπαιδιών (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τέννις, στίβο) διαθέτει ο δήμος της Μεσσήνης και αυτό γιατί ο δήμος ως τοπική εξουσία έχει κατανοήσει την ζήτηση που υπάρχει στον αθλητισμό από την πληθώρα των παιδιών τα οποία κατοικούν στον δήμο.

Θα πρέπει οι δήμοι της περιοχής μελέτης να δείξουν, ιδιαίτερη ευαισθησία στον αθλητισμό ο οποίος εκτός από υγιή ενασχόληση προσφέρει διέξοδο στον ελεύθερο χρόνο των νέων. Σε ορισμένες

περιπτώσεις προσφέρει και επαγγελματική αποκατάσταση(νέοι με ιδιαίτερες επιδόσεις).

**ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ Δ.Δ.	ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	9			1
ΑΡΙΣ	6			2
ΑΡΦΑΡΑ	8			1
ΘΟΥΡΙΑ	6			0
ΙΘΩΜΗ	8			2
ΜΕΣΣΗΝΗ	14	1		6
ΣΥΝΟΛΟ	51	1		11

Πηγή: Από προσωπική έρευνα

**ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

ΔΗΜΟΣ	ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ			ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡ. ΚΑΘΗΓ	ΑΡ. ΔΙΔΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡ. ΚΑΘΗΓ	ΑΡ. ΔΙΔΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡ. ΚΑΘΗΓ	ΑΡ. ΔΙΔΑΣ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ				2	2	15	10	10	114
ΑΡΙΣ				1	1	23	5	5	73
ΑΡΦΑΡΑ				2	3	78	10	10	188
ΘΟΥΡΙΑ				3	3	30	14	14	199
ΙΘΩΜΗ				1	1	22	7	7	86
ΜΕΣΣΗΝΗ	3	3	60	5	8	137	40	40	572
ΣΥΝΟΛΟ	3	3	60	14	18	305	21	86	1232

ΔΗΜΟΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ			ΛΥΚΕΙΑ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡ.ΚΑΘΗΓ	ΑΡ. ΔΙΔΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡ. ΚΑΘΗΓ	ΑΡ. ΔΙΔΑΣ
ΑΡΙΣ	1	11	68	1	10	32
ΑΡΦΑΡΑ	0	0	0	0	0	0
ΘΟΥΡΙΑ	1	7	74	1	9	68
ΙΘΩΜΗ	1	12	154	1	8	75
ΜΕΣΣΗΝΗ	2	50	413	2	33	339
ΣΥΝΟΛΟ	5	80	709	5	60	514

Πηγή: Από προσωπική έρευνα

**ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ Δ.Δ.	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΒΟΛΕΪ
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	9	1	3		1
ΑΡΙΣ	6	1	3		
ΑΡΦΑΡΑ	8	2	3		
ΘΟΥΡΙΑ	6	2	3		
ΙΘΩΜΗ	8	1	4		
ΜΕΣΣΗΝΗ	14	5	12	1	
ΣΥΝΟΛΟ	51	12	28	1	1

Πηγή: Από προσωπική έρευνα